

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา

Journal of Innovation in Administration and Educational Management

กำหนดการเผยแพร่

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

วัตถุประสงค์

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการด้านนวัตกรรมการบริหารธุรกิจ นวัตกรรมจัดการภาครัฐและภาคเอกชน นวัตกรรมบริหารการศึกษา และนวัตกรรมการศึกษา

บรรณาธิการ

ดร.ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์
การบริหารและการศึกษา

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านนวัตกรรม

กองบรรณาธิการ

ผศ.ดร.เกรียงไกร สัจจะหฤทัย

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผศ.ดร.มานิตย์ อรรถชาติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ผศ.ดร.สามารถ บุญรัตน์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.ดร.ไพศาล เครือแสง

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผศ.ดร.วาสิตา เกิดผล ประสบศักดิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

เลขานุการ: นางสาวพรหมธิดา ทองกู่พันธ์

ศิลปกรรม: นายณัฐกิตติ์ สุวรรณวัฒน์

พิสูจน์อักษร: นายณัฐกิตติ์ สุวรรณวัฒน์

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านนวัตกรรมการบริหารและการศึกษา

95/28 ตำบลบึงคำพร้อย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

โทร 0859222289 หรือ 0634465663 อีเมล Siwapatb@gmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา ฉบับนี้เป็นปีที่ 2 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายน-ธันวาคม พ.ศ. 2567 เพื่อรักษาคุณภาพของบทความให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกติกาสากลของบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์เพื่อคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด เพื่อควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ

สำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นความโดดเด่นที่เน้นกระบวนการวิจัยที่เข้มข้น ประกอบไปด้วยจำนวนบทความทั้ง 5 บทความ โดยภาพรวมหลักเป็นการพัฒนาจากงานวิจัยที่ศึกษากรณีเฉพาะ (Case Study) ที่แต่ละบทความได้เน้นกระบวนการวิจัยเชิงลึกในหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของการสนทนากลุ่มการสอบถาม และการสัมภาษณ์ ประกอบกับบทความส่วนใหญ่แสดงถึงการทำงานร่วมกันของผู้มีพหุในลักษณะทีมงาน ทำให้บทความมีความละเอียดรอบคอบถี่ถ้วน มีการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะได้อย่างสมบูรณ์น่าสนใจ ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ ในวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ดร.ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์

บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า
กองบรรณาธิการ (Editorial Board)	(1)
บทบรรณาธิการ (Editorial)	(3)
การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยใช้การวิจัย ประสบการณ์ผู้ใช้.....	1
<i>คมชาญ มาตรา, เจษฎา บัวสมบุรา, ชนกชนม์ นาคนาม, ธนภูมิ มาลี ชนะชน ประทุมทา, ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ, จตุภูมิ เขตจัตุรัส</i>	
แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์.....	14
<i>นุชนาด จันทร์บัว, พงษ์ศักดิ์ ลาปรรเทา, สติรพร เซาว์ชัย</i>	
บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการ ภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง.....	27
<i>สุทธพงษ์ ขวดแก้ว, พระครูโสภณกิตติปัญชิต</i>	
การประเมินโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะของโรงเรียน บ้านเกล็ดแก้ว (ซีเซะ) โดยใช้แบบจำลองการประเมินของเคิร์กแพทริก	36
<i>อัยริน ยามา, มัยดี แวดราแม</i>	
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อ พัฒนาการเรียนรู้และความเสมอภาคทางการศึกษาของครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดจันทบุรี.....	48
<i>ชัชพงศ์ สร้อยแสง, จิราภรณ์ หันตุลา, สุวรรณี อัครกุลชัย</i>	
ภาคผนวก	
หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์.....	57

การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
โดยใช้การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้
Developing Policy Proposals to Reduce Inequality in Quality Education
under Kalasin Primary Educational Service Area Office 2
Using User Experience Research

คมชาญ มาตรา¹ เจษฎา บัวหombra² ชนกชนม์ นาคนาม³ ธนภูมิ มาลี⁴
ชนะชน ประทุมทา⁵ ดาวรุวรรณ ถวิลการ⁶ และจตุภูมิ เขตจัตุรัส⁷

Komchan Matra¹ Jedsada Buahombura² Chanokchon Naknam³ Thanaphum Malee⁴
Chanachon Prathumtha⁵ Dawruwan Thawinkarn⁶ and Jatuphum Khetjaturat⁷

¹⁻⁵นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

⁶⁻⁷อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹⁻⁵Student in Master of Education Department of Educational Administration
Faculty of Educational Khon Kaen University.

⁶⁻⁷Lecturer in Faculty of Educational Khon Kaen University

Corresponding Author e-mail: chanachon.pr@kkumail.com

Received: 2024-11-14 Revised: 2024-11-26 Accepted: 2024-11-28

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในการลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยใช้การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้ 2) สร้างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 และ 3) ประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัย คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 14 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด คือ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1.ข้อเสนอเชิงนโยบายจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาเพื่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ได้แก่ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการจัดสรรอัตราค่าจ้าง ด้านสุขภาพและความปลอดภัย และด้านการเข้าถึงทรัพยากรทางการเรียนการสอน 2.การสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้าน

การศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และแนวปฏิบัติ และ 3.การประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): ข้อเสนอเชิงนโยบาย; ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา; วิจัยประสบการณ์ผู้ใช้

Abstract

This research employed User Experience (UX) Research with the objectives 1) to examine the current and desired states of reducing educational inequality under the jurisdiction of the Kalasin Primary Educational Service Area Office 2, 2) to develop policy recommendations for addressing educational inequality, and 3) to evaluate the proposed policies. The study adopted a qualitative research framework, focusing on the Kalasin Primary Educational Service Area Office 2. The sample consisted of 14 participants, including educational administrators, school administrators, and educational personnel, selected through purposive sampling. The research instruments included a semi-structured interview and an evaluation form assessing propriety, feasibility, and utility. Data analysis involved calculating the mean and standard deviation. The findings revealed three key outcomes: 1) policy recommendations emerged from content analysis, encompassing budget allocation, personnel distribution, health and safety, and access to educational resources; 2) six components of the policy recommendations were formulated, including vision, mission, goals, objectives, strategies, and practices; and 3) the proposed policies were highly rated in terms of propriety, feasibility, and utility.

Keywords: Policy Recommendations; Educational Inequality; User Experience Research

บทนำ (Introduction)

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นปัญหาใหญ่ที่ขัดขวางการพัฒนาที่ยั่งยืนในหลายประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยซึ่งองค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้เป็นเป้าหมายสำคัญภายใต้ "เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน" (Sustainable Development Goals: SDGs) ในเป้าหมายที่ 10 โดยมุ่งลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ (อุทัย ปริญาสุทินันท์, 2563) ปัญหานี้สะท้อนชัดในหลายมิติของสังคมไทยและกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของประชาชน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) โดยในประเทศไทย รัฐบาลได้ดำเนินการปรับแนวทางการพัฒนาภายใต้กรอบ SDGs ขององค์การสหประชาชาติให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ซึ่งให้ความสำคัญ

กับการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยมีการออกนโยบายต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นไปยังการจัดการศึกษาอย่างเท่าเทียม การเรียนฟรี การอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 (มาตรา 54) รวมถึงพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่ตั้งเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและการพัฒนาชาติอย่างยั่งยืน (ธนกร วรพิทักษ์มาน, 2564)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาในประเทศไทยจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงมีความแตกต่างอย่างมากในเชิงคุณภาพระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ (ชัยยุทธ ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์, 2563) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ห่างไกลและจังหวัดที่มีความยากจนสูง เช่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมที่เชื่อมโยงกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอย่างชัดเจน (สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีความยากจนสูงสุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และติดอันดับ 1 ใน 10 จังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนมากที่สุดในประเทศ (สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจึงเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพและทัดเทียมยังเป็นเรื่องที่ทำนายสำหรับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ ความพร้อมของครอบครัว และการขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม

การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จึงจำเป็นต้องใช้แนวทางเชิงนโยบายที่มาจากการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในพื้นที่ เพื่อกำหนดนโยบายที่มีความสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นและปัญหาที่เกิดขึ้นจริง นโยบายที่เกิดขึ้นควรมีคุณลักษณะของการเป็นนโยบายที่มีพลังขับเคลื่อนเข้ากันได้กับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของการศึกษาในพื้นที่ รวมทั้งต้องทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่าปัญหาหลักที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การขาดแคลนทรัพยากรครูที่มีคุณภาพ งบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา และการขาดการกระจายทรัพยากรอย่างเท่าเทียมระหว่างโรงเรียนในพื้นที่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินคุณภาพการศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างโรงเรียนในภูมิภาคต่าง ๆ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในระดับประเทศ

ในการวิจัยนี้ จึงมุ่งเน้นการศึกษาองค์ประกอบเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาด้านคุณภาพในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้สร้างการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกระดับ ทั้งนี้เพื่อให้ได้กรอบและแนวทางในการพัฒนาให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบริบทการบริหารงานสถานศึกษา ตลอดจนการนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยหวังว่างานวิจัยนี้จะ

เป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ที่จะนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในการลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยใช้การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้ (user experience)
2. เพื่อสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
3. เพื่อประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้ แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ โดยเก็บข้อมูลผสมผสานระหว่างข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในการลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยการวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้

ขั้นตอนดำเนินการ

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย และรายงานที่เกี่ยวข้องกับความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
2. นำองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์มาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) สอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการลดความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.981
3. ลงพื้นที่สัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 4 ท่าน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ท่าน ครูและบุคลากรทางการศึกษา 5 ท่าน
4. นำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อระบุปัจจัยที่เป็นสาเหตุของความเหลื่อมล้ำและความต้องการในการพัฒนาการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา : ประกอบด้วยครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งเลือกมาด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 14 คน

ระยะที่ 2 สร้างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ขั้นตอนดำเนินการ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 โดยการหาความถี่ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างเพื่อระบุแนวทางที่เป็นไปได้ในการลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา

2. การยกร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3. ตรวจสอบเพื่อสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้วยการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา : ประกอบด้วยครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งเลือกมาด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 14 คน

ระยะที่ 3 ประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ขั้นตอนดำเนินการ

1. ประเมินข้อเสนอเชิงกลยุทธ์โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน จำนวน 312 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อประเมินความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การปรับปรุงข้อเสนอเชิงนโยบายตามผลการประเมิน และจัดทำรายงานสรุปผลการวิจัยเพื่อเสนอแนะและนำไปใช้ในระดับพื้นที่และระดับชาติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร : ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 1,430 คน

กลุ่มตัวอย่าง : จำนวน 312 คน ได้จากการเปิดตารางประมาณขนาดกลุ่ม (ตารางยามาเน่: Taro Yamane) ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) แบบออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้อำเภอในเขตบริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นชั้นในการสุ่ม

ครอบคลุม 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอยางตลาด อำเภอห้วยเม็ก อำเภอท่าคันโท อำเภอหนองกุงศรี และอำเภอฆ้องชัย

ขั้นตอนที่ 2 ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการแบ่งสถานศึกษาตามขนาดโรงเรียน เล็ก กลาง ใหญ่

ขั้นตอนที่ 3 การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรแต่ละกลุ่มอย่างครบถ้วน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 312 คน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในการลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้ การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้ (User Experience)

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในการลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้ (User Experience) ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการจัดสรรอัตรากำลัง ด้านสุขภาพและความปลอดภัย และด้านการเข้าถึงทรัพยากรทางการเรียนการสอน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) กับกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ซึ่งได้ข้อมูลประสบการณ์ผู้ใช้ตามผลการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 : แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาจากข้อมูลประสบการณ์ผู้ใช้

ด้าน	ข้อค้นพบที่สำคัญที่นำไปสู่ร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย
การจัดสรรงบประมาณ	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดแคลนงบประมาณ - งบประมาณไม่สอดคล้องกับความต้องการ - กระทบต่อการจัดการเรียนการสอน - การระดมทรัพยากรจากภายนอก - ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน
การจัดสรรอัตรากำลัง	<ul style="list-style-type: none"> - การขาดแคลนครู - การจัดสรรอัตรา กำลังครู - ผลกระทบจากการอบรม/สัมมนา - การใช้ครูอัตราจ้าง - ความเชี่ยวชาญของครู
สุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - การให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในสถานศึกษา

ด้าน	ข้อค้นพบที่สำคัญที่นำไปสู่ร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย
และความปลอดภัย	- การพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านสุขภาพและความปลอดภัย - การกำกับติดตาม ดูแลเรื่องสุขภาพและความปลอดภัย - การส่งต่อหน่วยงานภายนอกเพื่อให้ความช่วยเหลือ
การเข้าถึงทรัพยากร ทางการเรียนการสอน	- ข้อจำกัดด้านงบประมาณ - การจัดสรรงบประมาณที่ยืดหยุ่น - การจัดการทรัพยากรร่วมกัน - ระดมทรัพยากรจากแหล่งอื่น ๆ

2. ผลสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู เพื่อรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) พบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

2.1 วิสัยทัศน์ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นองค์กรบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นพลเมืองโลกอย่างยั่งยืน บริหารอัตรากำลังและงบประมาณอย่างเสมอภาค โปร่งใส ตรวจสอบได้ ส่งเสริมความปลอดภัยและสุขภาวะที่ดี

2.2 พันธกิจ คือ 1) บริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม 2) จัดสรรครูให้เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอน เพื่อให้ครูสามารถมุ่งเน้นการสอนได้อย่างเต็มที่และเสริมสร้างคุณภาพการศึกษา 3) สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ 4) พัฒนาระบบเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา 5) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

2.3 เป้าหมาย คือ 1) ลดความเหลื่อมล้ำโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียน 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะตรงตามสายงาน มีทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน 3) สถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและปลอดภัย 4) เขตพื้นที่การศึกษามีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นที่ยอมรับ

2.4 วัตถุประสงค์ คือ 1) สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับนักเรียนทุกระดับชั้น 2) เพื่อพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นครูมืออาชีพ มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ และพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย 3) เพื่อสร้างความปลอดภัยและสุขภาวะที่ดีให้นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา 4) เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ 5) เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน

2.5 กลยุทธ์ คือ 1) พัฒนาระบบบริหารจัดการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) ยกกระดับคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานสากล 3) เสริมสร้างความปลอดภัยและสุขภาวะในสถานศึกษา 4) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา 5) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา

2.6 แนวปฏิบัติ คือ 1) พัฒนาระบบบริหารจัดการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ 1.1) จัดสรรงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความต้องการของสถานศึกษาอย่างแท้จริง 1.2) พัฒนาระบบการนิเทศภายในให้เข้มแข็ง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย 1.3) ใช้ระบบ 3 ทีม (ทีมนำ ทีมปฏิบัติ ทีมสนับสนุน) ในการขับเคลื่อนนโยบายและโครงการต่าง ๆ 2) ยกกระดับคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานสากล 2.1) พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2.2) ส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย และนำเอานวัตกรรมปัญญาประดิษฐ์ 2.3) จัดสรรอัตรากำลังครูตามเกณฑ์ ก.ค.ศ. และสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครู 3) เสริมสร้างความปลอดภัยและสุขภาวะในสถานศึกษา 3.1) ดำเนินการตามนโยบายของศูนย์บริหารความสุขและความปลอดภัยของ สพฐ. เพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา 3.2) จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เช่น วันกีฬา (Sport Day) ทุกวันพุธ 3.3) จัดทำโครงการ "ถุงปันสุข" เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน 4) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา 4.1) สนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยีโดยการแลกเปลี่ยนระหว่างสถานศึกษาในเขตพื้นที่ในการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น 4.2) สนับสนุนให้โรงเรียนมีระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพเพื่อการบริหารและพัฒนาผู้เรียน 4.3) ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนของครู 5) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา 5.1) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5.2) สร้างเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษา 5.3) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาในเขตพื้นที่ด้วยเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ

3. ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ผู้วิจัยได้นำเสนอ ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แก่ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ได้ผลการประเมิน ดังนี้

3.1 วิสัยทัศน์ มีผลการประเมินทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับดีมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.60, S.D = 0.55) ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X}$ = 4.80, S.D = 0.45) ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.80, S.D = 0.45)

3.2 พันธกิจ มีผลการประเมินทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับดีมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.69, S.D = 0.46) ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X}$ = 4.74, S.D = 0.48) ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.77, S.D = 0.47)

3.3 เป้าหมาย มีผลการประเมินทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับดีมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.71, S.D = 0.23) ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X}$ = 4.74, S.D = 0.43) ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.80, S.D = 0.24)

3.4 วัตถุประสงค์ มีผลการประเมินทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับดีมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.80, S.D = 0.45) ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X}$ = 4.80, S.D = 0.45) ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.80, S.D = 0.45)

3.5 กลยุทธ์ มีผลการประเมินทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับดีมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.68, S.D = 0.48) ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X}$ = 4.76, S.D = 0.44) ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.80, S.D = 0.41)

3.6 แนวปฏิบัติ มีผลการประเมินทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับดีมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.75, S.D = 0.44) ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X}$ = 4.80, S.D = 0.41) ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.85, S.D = 0.36)

ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 มีผลการประเมินทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับดีมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.71, S.D = 0.51) ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X}$ = 4.78, S.D = 0.49) ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.78, S.D = 0.45) แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 : ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อ ลดความเหลื่อมล้ำด้าน การศึกษาที่มีคุณภาพ	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ความเป็นประโยชน์	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
วิสัยทัศน์	4.60	0.55	4.80	0.45	4.80	0.45
พันธกิจ	4.69	0.46	4.74	0.48	4.77	0.47
เป้าหมาย	4.74	0.43	4.80	0.24	4.71	0.23
วัตถุประสงค์	4.80	0.45	4.80	0.45	4.80	0.45
กลยุทธ์	4.68	0.48	4.76	0.44	4.80	0.41
แนวปฏิบัติ	4.75	0.44	4.80	0.41	4.85	0.36
รวม	4.71	0.51	4.78	0.49	4.78	0.45

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้ ผู้วิจัยสรุปและอภิปรายผล แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา พบว่ามีข้อค้นพบสำคัญหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณ การจัดการอัตรากำลังครู การจัดการสุขภาพและความปลอดภัยในโรงเรียน และการเข้าถึงทรัพยากรทางการเรียนการสอน โดยมีประเด็นหลักที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการศึกษาดังนี้ 1) ด้านการจัดสรรงบประมาณ การขาดแคลนงบประมาณส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน การจัดสรรทรัพยากรไม่เพียงพอทำให้โรงเรียนขาดความสามารถในการจัดหาสื่อการสอนที่ทันสมัยหรือพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ การระดมทรัพยากรจากภายนอก เช่น ภาคเอกชนหรือชุมชน เป็นทางเลือกหนึ่งที่มีความสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเป็นแนวทางที่โรงเรียนขนาดเล็กต้องนำมาใช้ในการปรับตัว สอดคล้องกับการวิจัยของ ปังปอนด์ รักอำนายกิจ และศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2558) ได้ศึกษางบประมาณการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อค้นพบในประเทศไทย พบว่า สัดส่วนครูและงบประมาณทางการศึกษามีผลต่อคะแนนสอบของนักเรียนในทั้งสามรายวิชาที่วิเคราะห์(คณิตศาสตร์ภาษาไทย และ วิทยาศาสตร์) โดยงบประมาณทางการศึกษามีผลมากกว่าในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น แต่สัดส่วนครูมีผลมากกว่าในระดับประถมศึกษา 2) ด้านการจัดสรรอัตรากำลังครู การขาดแคลนครูและการจัดสรรอัตรากำลังครูที่ไม่เหมาะสมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา โรงเรียนหลายแห่งมีจำนวนครูไม่เพียงพอ ส่งผลให้นักเรียนไม่ได้รับการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ การจัดสรรครูอัตรากำลังที่ขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะทางยิ่งทำให้การเรียนรู้นักเรียนด้อยประสิทธิภาพ การอบรมและสัมมนาที่ทำให้ครูต้องออกจากโรงเรียนในระยะเวลานานก็เป็นปัญหาที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนในระยะสั้น สอดคล้องกับ Pholphirul, P., Rukumnuaykit, P., & Teimtad, S. (2023) ซึ่งให้เห็นถึงพบว่า การขาดแคลนครูและการจัดสรรอัตรากำลังที่ไม่มีประสิทธิภาพเกิดจาก 1. ความไม่สอดคล้องระหว่างอุปทานและความต้องการของครู ประเทศไทยผลิตบัณฑิตด้านการศึกษาในจำนวนมาก ขณะที่ตำแหน่งครูมีจำกัด ควรมีการประมาณจำนวนครูที่จำเป็นให้แม่นยำและจัดการการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการจริงในโรงเรียน 2. ความไม่เท่าเทียมในการจัดสรรทรัพยากรครู: โรงเรียนขนาดใหญ่ในเมืองมีครูเพียงพอ แต่โรงเรียนขนาดเล็กในชนบทมีขาดแคลนครู ควรมีการจัดสรรตำแหน่งครูเพิ่มเติมให้กับโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลพร้อมสิ่งจูงใจ เช่น ค่าตอบแทนที่สูงขึ้น และ 3. การจัดการบุคลากรครูที่ไม่เหมาะสม: กระบวนการสรรหาครูมีความไม่โปร่งใส และบางครั้งใช้เกณฑ์ที่ไม่เหมาะสม ควรปรับปรุงกระบวนการสรรหาครูให้มีมาตรฐานและให้โรงเรียนมีอำนาจในการเลือกครู 3) ด้านสุขภาพและความปลอดภัยในสถานศึกษา ความปลอดภัยและสุขภาพของนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับการจัดการด้านสุขภาพและความปลอดภัยของนักเรียนและครู การพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านสุขภาพและความปลอดภัย รวมถึงการตรวจสอบและติดตามดูแลอย่างสม่ำเสมอเป็นเรื่องจำเป็นใน

การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ สอดคล้องกับการวิจัยของ กนกอร อุ่นสถานนท์ (2563) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารด้านความปลอดภัยแตกต่างกันทั้งโดยภาพรวม และ 4) ด้านการเข้าถึงทรัพยากรทางการเรียนการสอน การเข้าถึงทรัพยากรทางการเรียนการสอนยังคงเป็นปัญหาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะข้อจำกัดด้านงบประมาณและการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียม โรงเรียนจำเป็นต้องมีการจัดการทรัพยากรที่ยืดหยุ่นและการประสานความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น ชุมชนหรือภาคเอกชน เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนและพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้มีคุณภาพมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษากนกภรณ์ เทสินโทชิตี (2560) พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 พบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านบุคลากรทางการศึกษา และปัจจัยด้านอุปกรณ์สื่อ/ เทคโนโลยี

2. ผลการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยใช้การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้ ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแนวปฏิบัติ ซึ่งมีผลการประเมินทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เป็นเพราะผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้อย่างเป็นระบบ มีการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างลุ่มลึก ถอดบทความจากประสบการณ์ของผู้ใช้ ได้แก่ ผู้บริหาร การศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและครูในด้านความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ซึ่งสอดคล้องกับ (ณัชชา มหปญญา นนท์, 2566) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทย พบว่าความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทยมีสาเหตุจากปัจจัยหลายด้าน ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ครอบครัวที่มีรายได้น้อยไม่สามารถสนับสนุนการศึกษาอย่างเหมาะสมได้ เช่น การขาดเงินทุนสำหรับค่าเดินทาง ค่าอุปกรณ์ หรือค่าครูพิเศษ ทำให้เด็กในครอบครัวยากจนมักเข้าไม่ถึง การศึกษาคุณภาพต่ำ ความเหลื่อมล้ำทางภูมิศาสตร์ เด็กในชนบทหรือพื้นที่ห่างไกลมีโอกาสเข้าถึง โรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำกว่าเมื่อเทียบกับเด็กในเมือง เนื่องจากขาดทรัพยากรและบุคลากรที่มีคุณภาพ การบริหารจัดการที่ไม่เท่าเทียมกัน การกระจายทรัพยากรและงบประมาณที่ไม่ทั่วถึง รวมถึงการขาด การสนับสนุนที่เพียงพอต่อโรงเรียนขนาดเล็ก ส่งผลให้คุณภาพการศึกษามีความแตกต่างระหว่าง โรงเรียนในพื้นที่ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับพระมหาจักรพันธ์ จุกกวโร (นะวะแก้ว) (2563) ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มโอกาสกับเยาวชนบนพื้นที่สูงทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการ สร้างแหล่งเรียนรู้ ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ด้านการแนะแนวทางการประกอบอาชีพ และ

ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลกับผู้เรียน ซึ่งมีจำนวนของโรงเรียนที่มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาค่อนข้างมากสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่มีคุณภาพไปใช้ในการจัดการศึกษา หรือกำหนดนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่มีคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนต่อไป

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนสถานศึกษาในสังกัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ควรพิจารณาการปรับปรุงนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของแต่ละโรงเรียน เพื่อสร้างความยืดหยุ่นและประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยเน้นการศึกษาเชิงลึกในเรื่อง การบริหารจัดการงบประมาณ การสนับสนุนจากชุมชน และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกภรณ์ เทสินทโชติ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กนกอร อุ่นสถานนท์. (2563). การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัยและพัฒนาระดับปริญญาโท, 10(2), 1 - 14
- ชัยยุทธ ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ. (2563). เหลื่อมล้ำในวัยเรียน: สองทศวรรษของความเหลื่อมล้ำทางคุณภาพการศึกษา และ การจัดสรรทรัพยากรระดับพื้นที่ของประเทศไทย. ใน ฌพล สุดใส และพลอย ธรรมมาริรานนท์ (บ.ก.), ชีวิตที่เหลื่อมล้ำ: เหลื่อมล้ำตลอดชีวิต. (น.185 - 206). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัชชา มหปัญญาานนท์. (2566). ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 17(1), 21 - 45.
- ธนกร วรพิทักษานนท์. (2564). ผลกระทบของความเหลื่อมล้ำในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนไทย. วารสารวิจัยวิชาการ, 5(6), 203 - 216.

- ปังปอนด์ รักอำนายกิจ และ ศิริพงษ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2558). งบประมาณการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน: ข้อค้นพบในประเทศไทย. วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 9(2), 88 – 108.
- พระมหาจักรพันธ์ จุกวโร (นวะะแก้ว). (2563). แนวทางการพัฒนาศักยภาพและโอกาสทางการศึกษาของเยาวชนบนพื้นที่สูงในจังหวัดตาก. วารสารปัญญาปณิธาน, 5(1), 119 - 131.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). รายงานการติดตามความก้าวหน้าการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย ภายใต้ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม แผนพัฒนาฯฉบับที่ 12. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อุทัย ปริญาสุทธินันท์. (2563). การพัฒนาชุมชนแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนา ประเด็นปัจจุบันและกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Pholphirul, P., Rukumnuaykit, P., & Teimtad, S. (2023). Teacher shortages and educational outcomes in developing countries: Empirical evidence from PISA-Thailand. *Cogent Education*, 10(2), 1 – 26.

แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์
Guidelines for Ethical Leadership among School Administrators in the
Secondary Educational Service Area Office Nakhon Sawan

นุชนาถ จันทร์บัว¹ พงษ์ศักดิ์ ลาบรรเทา² และสธิรพร ชาวนชัย³

Nutchanat Junbua¹ Pongsak Labantao² and Sathiraporn Chaowachai³

¹⁻²นิสิตหลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร,

³หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹⁻²Student, Doctor of Education, Faculty of Education, Naresuan University.

³Doctor of Education, Faculty of Education, Naresuan University.

Corresponding Author e-mail: Nutchanatj67@nu.ac.th

Received: 2024-11-19 Revised: 2024-12-20 Accepted: 2024-12-21

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ และเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยมีการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 317 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการบริหารสถานศึกษา มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า จำนวน 3 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเอาใจใส่และเห็นใจผู้อื่น และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความยุติธรรม

2. แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาแจ้งหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงาน และประเมินให้ตรงตามหลักเกณฑ์ วางตัวเป็นกลาง เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย ดูแลเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชา เคารพและให้เกียรติในความเป็นมนุษย์ เป็นต้น

คำสำคัญ (Keywords): ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม; ผู้บริหารสถานศึกษา; มัธยมศึกษา; นครสวรรค์

Abstract

This research aimed to 1) study the ethical leadership of school administrators in the Secondary Educational Service Area Office, Nakhon Sawan and 2) examine guidelines for developing ethical leadership among school administrators in the Secondary Educational Service Area Office, Nakhon Sawan. The research was divided into two phases. The first phase investigated the ethical leadership of school administrators in the Secondary Educational Service Area Office, Nakhon Sawan. The sample group comprised 317 educational personnel, selected through stratified random sampling. The data collection instrument was a set of questionnaires using a 5-point rating scale. Data were analyzed through percentage, mean, and standard deviation. The second phase focused on identifying guidelines for developing ethical leadership among school administrators in the Secondary Educational Service Area Office, Nakhon Sawan. The informants included three experts in educational institution management, each holding a doctorate degree. Data was collected through interviews and analyzed using content analysis. The results of the research were as follows:

1. The overall level of ethical leadership among school administrators in the Secondary Educational Service Area Office, Nakhon Sawan, was rated at the highest level. Among the specific aspects, care and empathy for others scored the highest, while fairness scored the lowest.

2. The study identified five key guidelines for developing ethical leadership in school administrators: Administrators should clearly communicate performance evaluation criteria and ensure evaluations are conducted in accordance with these criteria; remain neutral and impartial; provide opportunities for staff to freely express their ideas; pay attention to staff welfare and demonstrate care and empathy; and respect human dignity.

Keywords: Ethical Leadership; School Administrators; Secondary Education; Nakhon Sawan

บทนำ (Introduction)

ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลที่สำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศและส่งเสริมเยาวชนที่จะเป็นกำลังพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างสมบูรณ์จึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่เหมาะสม มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกผัน

(Disruptive Change) ในพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลกอันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของระบบการศึกษาในด้านคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกกระดับและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา เพราะมีอำนาจในการตัดสินใจรวมทั้งการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีคุณลักษณะที่ดีทั้งทางด้านคุณวุฒิและคุณธรรมจริยธรรมเพื่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรที่สำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาเพราะผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่จะต้องเป็นตัวอย่างของการปฏิรูปปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้และการบริหารให้กับครู นักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนรวมไปถึงผู้บริหารจะต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดคุณลักษณะในการเป็นผู้นำ ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อการบริหารและการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษาและการศึกษาโดยรวมเป็นอย่างมาก ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยที่บ่งบอกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดคุณลักษณะในการเป็นผู้นำ เช่น ขาดความรู้และความสนใจด้านวิชาการ ขาดคุณธรรมจริยธรรม (ธีระ รุญเจริญ, 2553) ปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษาส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากผู้บริหารสถานศึกษาไม่ใช้อำนาจที่มีอยู่เพื่อการบริหารการศึกษาอย่างเหมาะสมกับอำนาจที่ได้รับ และมีอยู่ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนไม่เหมาะสมในหลายกรณีทั้งในการปฏิบัติงานของตนเองและส่วนที่ทำให้ครูและบุคลากรอื่น ๆ เสียหาย เช่น การทุจริตต่อหน้าที่ การให้รางวัลที่ไม่เป็นธรรมในการพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือน การใช้อำนาจหน้าที่เรียกเงินจากผู้ปกครองนักเรียนเพื่อใช้ในการศึกษา การใช้วาจาที่ไม่เหมาะสมกับผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ เป็นแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ที่เหมาะสมกับการบริหารสถานศึกษา ภารกิจและบริบทของสถานศึกษา จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยอาศัยกระบวนการวิจัย ตามแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำ
หลักจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

- เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์
- เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำนวน 1,766 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำนวน 317 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi - stage random sampling)

ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการบริหารสถานศึกษา มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า จำนวน 3 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยมีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตามรายละเอียด ดังนี้

โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างเป็นหัวข้อในแบบสอบถาม กำหนดกรอบความคิด แนวทางในการสร้างเครื่องมือเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและครอบคลุมเนื้อหา โดยสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและตรงตามวัตถุประสงค์

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาตรวจสอบดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามทดลองใช้กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพเชิงประจักษ์ และนำผลการทดลอง มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ที่ .992

ขั้นตอนที่ 1

แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้ข้อความแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ

1. ด้านความซื่อสัตย์
2. ด้านความยุติธรรม
3. ด้านการปฏิบัติตนเป็นที่ไว้วางใจ
4. ด้านการเอาใจใส่และเห็นใจผู้อื่น
5. ด้านการเคารพและให้เกียรติ

โดยเกณฑ์การให้คะแนน โดยใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale จำนวน 5 ระดับ

ขั้นตอนที่ 2

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าทางสถิติ โดยดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ลกรหัสชุดแบบสอบถามและกรอกข้อมูลลงในโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับสถิติ
2. การวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมาย เกณฑ์ในการแปล ความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผล จากนั้นนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ประกอบด้วย สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ในภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์		n = 317		ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม	อันดับ
		$\bar{x}$	SD		
1	ด้านความซื่อสัตย์	4.34	0.58	มาก	3
2	ด้านความยุติธรรม	4.26	0.57	มาก	5
3	ด้านการปฏิบัติตนเป็นที่ไว้วางใจ	4.27	0.63	มาก	4
4	ด้านการเอาใจใส่และเห็นใจผู้อื่น	4.41	0.60	มาก	1
5	ด้านการเคารพและให้เกียรติ	4.35	0.55	มาก	2
รวม		4.32	0.59	มาก	-

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$, SD = 0.59) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเอาใจใส่และเห็นใจผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, SD = 0.60) รองลงมา คือ ด้านการเคารพและให้เกียรติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$, SD = 0.55) ด้านความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, SD = 0.58) ด้าน

การปฏิบัติตนเป็นที่ไว้วางใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$, $SD = 0.63$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความยุติธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$, $SD = 0.57$) ตามลำดับ

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ด้านความซื่อสัตย์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยข้อมูลที่เป็นความจริง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, $SD = 0.57$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเชื่อตรงต่อการทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$, $SD = 0.58$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$, $SD = 0.67$) ตามลำดับ

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ด้านความยุติธรรม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความเสมอภาคและเที่ยงธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$, $SD = 0.53$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจการตัดสินใจบนพื้นฐานของความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, $SD = 0.57$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$, $SD = 0.57$) ตามลำดับ

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ด้านการปฏิบัติตนเป็นที่ไว้วางใจ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิจรรณญาณในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, $SD = 0.58$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความไว้วางใจจากผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$, $SD = 0.61$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้โอกาสแก่ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนข้อมูลในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$, $SD = 0.85$) ตามลำดับ

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ด้านการเอาใจใส่และเห็นใจผู้อื่น พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยการเอาใจใส่การปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, $SD = 0.58$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญของผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$, $SD = 0.58$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเอาใจใส่ในการดูแลสุขทุกข์ของผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$, $SD = 0.66$) ตามลำดับ

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ด้านการเคารพและให้เกียรติ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้อิสระในการทำงานอย่างเท่าเทียม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$, $SD = 0.57$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$, $SD = 0.58$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเคารพและให้เกียรติในความเป็นมนุษย์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, $SD = 0.50$) ตามลำดับ

ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ พบว่า

1. ด้านความซื่อสัตย์

ผู้บริหารสถานศึกษาแจ้งหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานและประเมินให้ตรงตามหลักเกณฑ์ โดยประเมินจากผลสัมฤทธิ์ของงานตามสภาพจริง ตั้งอยู่บนหลักคุณธรรมและหลักความยุติธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา บริสุทธิ์ ยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้และเป็นไปตามระเบียบของทางราชการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความโปร่งใสในสถานศึกษาทุกภาคส่วนสามารถตรวจสอบความโปร่งใสและถูกต้องของการดำเนินงาน

2. ด้านความยุติธรรม

ผู้บริหารสถานศึกษาวางตัวเป็นกลางและตั้งมั่นอยู่ในหลักของการมองรอบด้านใส่ใจบุคลากรอย่างเท่าเทียม ไม่เอินเอียงหรือให้ความสนิทสนมกับใครคนใดคนหนึ่ง ตั้งมั่นอยู่ในหลักของการมองรอบด้าน ใส่ใจบุคลากรอย่างเท่าเทียม สร้างช่องทางการเสนอความคิดเห็นที่หลากหลาย เปิดใจรับฟังข้อมูล เคารพในสิทธิของ คนส่วนน้อย และไม่ฝืนมติของคนส่วนใหญ่ สอบถามความคิดเห็นของบุคลากรที่ไม่ได้มีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็นยึดถือเหตุผลเป็นแนวทางปฏิบัติ

3. ด้านการปฏิบัติตนเป็นที่ไว้วางใจ

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ฟังที่ดี เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย ใส่ใจความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาและนำไปใช้ในการตัดสินใจในการบริหารจัดการสถานศึกษา สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสมอภาคและมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูล

4. ด้านการเอาใจใส่และเห็นใจผู้อื่น

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องร่วมทุกข์ร่วมสุขโดยไม่ละเลยทอดทิ้ง พึงช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สนับสนุนความจำเป็นหรือพื้นฐาน ดูแลเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยคำพูด สิ่งของงบประมาณ เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ที่สมควรพึงได้รับ

5. ด้านการเคารพและให้เกียรติ

ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ยึดถือในตำแหน่งของตน ยึดมั่นในหลักของการบริหารอย่างเท่าเทียมกัน เคารพและให้เกียรติในความเป็นมนุษย์ ไม่ใช้อารมณ์กับผู้ที่มีวุฒิคุณน้อยกว่า ประพฤติตนตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา การจัดกิจกรรมสร้างเสริมกำลังใจแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา เสียสละผลประโยชน์ส่วนตน เพื่อความสุขและประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติตัวเปรียบเสมือนผู้ให้ ทั้งการให้ความรู้ ให้กำลังใจ และให้โอกาสในการทำงาน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

งานวิจัยนี้พบว่า การศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ในภาพรวม พบว่า ด้านการเอาใจใส่และเห็นใจผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความยุติธรรม

ด้านการเอาใจใส่และเห็นใจผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารที่แสดงความเอาใจใส่และเห็นใจในความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่น มักจะได้รับความไว้วางใจและความเคารพจากครู นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน ความเอาใจใส่นี้สะท้อนถึงความเข้าใจและความสามารถในการรับรู้ถึงปัญหาหรือความท้าทายที่สมาชิกในองค์กรเผชิญอยู่ ซึ่งช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ การแสดงความเห็นใจยังช่วยทำให้เกิดความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม เนื่องจากบุคลากรรู้สึกว่าคุณได้รับการดูแลและมีคุณค่า สอดคล้องกับรัตติกรณ์ จงวิศาล (2567) ได้กล่าวว่า ผู้นำที่มีจริยธรรมจะให้บริการผู้อื่น คือ ผู้นำจะมีความรับผิดชอบในการบริการผู้อื่นโดยเอาใจใส่ดูแลผู้อื่นให้บริการและตัดสินใจในทางที่ก่อให้เกิดผลดี และไม่เป็นผลเสียต่อผู้อื่น การเอาใจใส่ผู้อื่น ทำให้เกิดผลประโยชน์แก่คนหมู่มาก เต็มใจที่จะเอาผู้ตามเป็นศูนย์กลาง ถือเอาประโยชน์ของผู้อื่นเป็นสิ่งแรกในการทำงานและการปฏิบัติตนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เป็นรากฐานสำคัญของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และสอดคล้องกับเกวลิน เมืองชู และคณะ (2564) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ผู้บริหารที่แสดงความเห็นอกเห็นใจเข้าใจความต้องการของครู และให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จะช่วยสร้างความรู้สึกมั่นคงและความไว้วางใจ ส่งผลให้ครูมีความมุ่งมั่นในการทำงานและพัฒนาการเรียนการสอน

ด้านความยุติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ความยุติธรรมเป็นรากฐานสำคัญของความไว้วางใจในองค์กร หากผู้บริหารมีความยุติธรรมและปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมและไม่ถือคติ จะช่วยให้เกิดความโปร่งใสและการยอมรับจากบุคลากร อย่างไรก็ตาม หากด้านนี้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แสดงว่าผู้บริหารอาจมีปัญหาในการตัดสินใจที่เป็นธรรม หรืออาจมีการกระทำที่ทำให้บุคลากรรู้สึกว่าไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและบุคลากร และอาจทำให้เกิดความไม่พอใจหรือขาดแรงจูงใจในการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของรัตติกรณ์ จงวิศาล (2567) ได้กล่าวว่า ความยุติธรรม หมายถึง ผู้นำจะให้ความสำคัญสูงสุดในการปฏิบัติต่อผู้ตามด้วยความยุติธรรม ต้องยึดหลักความเที่ยงธรรม และยุติธรรมในการตัดสินใจ จะไม่มีใครได้รับการปฏิบัติเป็นพิเศษ ยกเว้นในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเท่านั้น จะต้องมีความเที่ยงในการปฏิบัติที่ชัดเจน สมเหตุสมผล และมีค่านิยมทางศีลธรรมที่ชัดเจน และสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรพัฒน์ เพชรศรีจันทร์ และพิชญาภา ยืนยาว (2562) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในจังหวัดอุทัยธานี พบว่า ด้านความยุติธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดและงานวิจัยของวิภาวดี อินทร์ด้วง (2561) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่าด้านความยุติธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเช่นเดียวกัน

ส่วนการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ดังนี้

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความซื่อสัตย์ อาทิต ผู้บริหารสถานศึกษา แจ้งหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานและประเมินให้ตรงตามหลักเกณฑ์ โดยประเมินจากผลสัมฤทธิ์ของงานตามสภาพจริง ตั้งอยู่บนหลักคุณธรรมและหลักความยุติธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับ วินัย ทองมัน และประเทือง ภูมิภักทราคม (2563) ที่ศึกษาเรื่อง คุณธรรมและจริยธรรม แนวทางป้องกันความไม่โปร่งใสในการบริหารสถานศึกษาที่กล่าวว่าการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องให้การมีส่วนร่วมในการบริหารจากคนอื่นๆ มากขึ้น ทั้งร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมผลประโยชน์และร่วมประเมินผล ของบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา จึงจะป้องกันข้อครหาความไม่โปร่งใสในการบริหารสถานศึกษาได้ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประเมินผลปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของค่าตอบแทนซึ่งเป็นผลประโยชน์ส่วนบุคคล การดำเนินการโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีส่วนได้มีส่วนเสียหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในการประเมินผลการปฏิบัติงานสามารถแสดงความคิดเห็นความคิด ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของงานตามสภาพจริง ตัดสินใจเปรียบเสมือนการถ่วงดุลอำนาจการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา มิให้เอนเอียงหรือใช้อคติส่วนตัวตัดสินและสอดคล้องกับ วราภรณ์ ธนากุลจิราวัฒน์ และพรรณี สุวดี (2560) ที่ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ที่กล่าวว่า แนวทางการพัฒนา ประสิทธิภาพการบริหารงานงบประมาณสถานศึกษาควรมีการชี้แจง ตรวจสอบ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการใช้จ่ายงบประมาณในทุกไตรมาส ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมภายในเพื่อตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ และควรจัดทำรายงานการใช้จ่ายงบประมาณแต่ละ ประเภทให้ถูกต้องตามหลักการ

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความยุติธรรม อาทิต ผู้บริหารสถานศึกษาวางตัวเป็นกลางและตั้งมั่นอยู่ในหลักของการมองรอบด้านใส่ใจบุคลากรอย่างเท่าเทียม ไม่เอนเอียงหรือให้ความสนิทสนมกับใครคนใดคนหนึ่ง ตั้งมั่นอยู่ในหลักของการมองรอบด้าน ใส่ใจบุคลากรอย่างเท่าเทียม สร้างช่องทางการเสนอความคิดเห็นที่หลากหลาย เปิดใจรับฟังข้อมูล เคารพในสิทธิของ คนส่วนน้อย และไม่ฝืนมติของคนส่วนใหญ่ สอดคล้องกับ พิมพีใจ โนนธิง (2558) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความยุติธรรมในการบริหารงานทุกด้าน เน้นย้ำความซื่อสัตย์สุจริต ตรวจสอบได้

รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ให้ยึดระเบียบของราชการและผู้บริหารสถานศึกษาต้องไม่แสดงตนหรือทำตนเข้าข้างคนใกล้ชิดหรือคนรอบข้างเฉพาะกลุ่มต้องทำตนเป็นกลางโดยถือว่าทุกคนเท่ากันทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การวางตัวเป็นกลางการใช้หลักธรรมาภิบาล และหลักกัลยาณมิตร 7 ในการบริหารบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษานั้นเป็นเครื่องารันตีทางความรู้สึกของบุคลากรในการไม่เลือกปฏิบัติโดยการวางตัวเป็นกลางนั้นมีรากฐานมาจากหลักความเสมอภาค ความเท่าเทียม ระหว่างบุคคล

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการปฏิบัติตนเป็นที่ไว้วางใจ อาทิ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ฟังที่ดี เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย ใส่ใจความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาและนำไปใช้ในการตัดสินใจในการบริหารจัดการสถานศึกษา สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสมอภาคและมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูล สอดคล้องกับ กนกรรณ บุญเรือง และคณะ (2560) ที่ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสและรับฟังข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากผู้ปกครอง และเปิดโอกาสให้ครูได้มีโอกาสเสนอความคิดเห็น รวมทั้งการใช้กระบวนการ PLC ในการเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงถึงความสามารถของตนเอง โดยมองคนให้เหมาะสมกับงาน โดยกำหนดให้บริบทของงานสอดคล้องกับบริบทของคน พร้อมทั้งแสดงออกถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่น มีจิตอาสาโดยเป็นผู้ให้การบริการที่ต่อศิษย์และผู้รับบริการ

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเอาใจใส่และเห็นใจผู้อื่น อาทิ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องร่วมทุกข์ร่วมสุขโดยไม่ละเลยทอดทิ้ง พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะบริหารต้องเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับ รัชนิวรรธ สุวรรณชัยรบ (2566) ได้ศึกษา เรื่อง ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษา ต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ หมั่นศึกษาหาความรู้ โดยการเข้ารับการอบรมสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา กระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ภาวะผู้นำในด้านความเอาใจใส่และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นร่วมทุกข์ร่วมสุขโดยไม่ละเลยทอดทิ้ง พึงช่วยเหลือเกื้อกูล ซึ่งกันและกันอย่าง สร้างสรรค์โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ บริหารต้องเข้าใจถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการบริหารงาน มีการ บริหารงานโดยใช้หลักคุณธรรม มีการสร้างขวัญและกำลังใจ โดยการยกย่องเชิดชูเกียรติ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาที่ประพฤติตนเป็นบุคคลต้นแบบ

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเคารพและให้เกียรติ อาทิ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ยึดถือในตำแหน่งของตน ยึดมั่นในหลักของการบริหารอย่างเท่าเทียมกัน เคารพและให้เกียรติในความเป็นมนุษย์ ไม่ใช่อารมณ์กับผู้ที่มิวิญญูณน้อยกว่า ประพฤติตนตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา การจัดกิจกรรมสร้างเสริมกำลังใจแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา เสียสละผลประโยชน์ส่วนตน เพื่อความสุขและประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติตัวเปรียบเสมือนผู้ให้

ทั้งการให้ความรู้ให้กำลังใจ และให้โอกาสในการทำงาน สอดคล้องกับ เอกชัย ลวดคำ (2565) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา มัชฌิมศึกษาสุพรรณบุรี ที่กล่าวว่า ไม่ยึดถือในตำแหน่งของตน ไม่ยโส ยึดมั่นในหลักของการบริหาร อย่างเท่าเทียมใช้หลัก พรหมวิหาร 4 หลักกัลยาณมิตร 7 เข้ามาร่วมในการบริหารบุคคลที่มีความแตกต่างของช่วงวัยวุฒิ ไม่ ใช้อารมณ์กับผู้ที่มียุวุฒิ น้อยกว่าประพฤติตนตามมาตรฐานวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา ให้เกียรติ สอบถาม ทักทาย ชมเชย ยกย่อง สร้างขวัญและกำลังใจ แก่บุคลากร ที่มีวัยวุฒิ น้อยกว่า ใช้การมีส่วนร่วมการ เปิดโอกาสรับฟังความคิดเห็น ในการประสานงาน กับผู้ที่มี วัยวุฒิ น้อยกว่า สร้างวัฒนธรรมการเคารพซึ่งกันและกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยพบว่า ความยุติธรรมเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารควรปรับปรุง และยกระดับความยุติธรรมในการตัดสินใจ โดยมีระบบที่โปร่งใสและสอดคล้องกับหลักจริยธรรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา นครสวรรค์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา และกำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทางในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.2 ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความยุติธรรมในการบริหารงานอย่างเป็นรูปธรรม และศึกษาผลกระทบของการปรับปรุงด้านความยุติธรรมต่อประสิทธิภาพของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อใช้ในการปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาที่มุ่งความยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกรรณ บุญเรือง และคณะ. (2560). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 10(3), 1409 – 1426.
- เกวลิน เมืองชู และคณะ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความ ผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1. วารสารพุทธสังคมิทยาปริทรรศน์, 6(3), 76 - 88.
- ธีรพัฒน์ เพชรศรีจันทร์ และพิชญาภา ยืนยาว. (2562). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษาของ รัฐในจังหวัดอุทัยธานี. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 6(5), 125 - 139.
- ธีระ รุณเจริญ. (2552). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: แอลทีเพรส.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- พิมพ์ใจ โนนิจ. (2558). การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. วารสารธรรมทัศน์. 15(1), 135 – 142.
- รัชนิวรรณ สุวรรณชัยรบ. (2566). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2567). ภาวะผู้นำ ทฤษฎี การวิจัยและแนวทางสู่การพัฒนา. กรุงเทพฯ: เอเชีย ดิจิตอลการพิมพ์.
- วราภรณ์ ธนากุลจิรวัดน์ และพรณี สุวดี. (2560). ประสิทธิภาพการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 9(2), 304 – 318.
- วินัย ทองมัน และประเทือง ภูมิภัทราคม. (2563). คุณธรรมและจริยธรรม แนวทางป้องกันความไม่โปร่งใสในการบริหารสถานศึกษา. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์. 8(1), 367 - 375.
- วิภาวดี อินทร์ด้วง. (2561). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต). สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- เอกชัย ลวดคำ. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วม
เชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน
อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

The Role of Local Politicians in Integrated Community Waste
Management with Participation of Government and People in
Lai Hin Sub-District Municipality, Ko Kha District, Lampang Province

สุทธพงษ์ ขวตแก้ว¹ และพระครูโสภณกิตติบัณฑิต²

Suttapong Khuatkaew¹ and PhraKru Sophonkitibundit²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารรัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่, ²หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

¹Student, Master of Political Science, Faculty of Social Sciences,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phare Campus.

²Master of Political Science, Faculty of Social Sciences,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phare Campus
Corresponding Author e-mail: Suttapongk006@gmail.com

Received: 11-07-2024 Revised: 12-15-2024 Accepted: 12-16-2024

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการ
ขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอ
เกาะคา จังหวัดลำปาง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน
372 คน สำหรับการคำนวณขนาดตัวอย่าง (Sample size) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร
การคำนวณของทาร์ ยามาเน่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบล
ไหล่หิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง จากจำนวนประชากรทั้งหมด 5,229 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะแบบมีส่วน
ร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง
กำหนดใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อใช้ในการบรรยายข้อมูลหรือผลลัพธ์จากแบบสอบถาม ได้แก่
ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมี
ส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอเกาะคา
จังหวัดลำปาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไป
หาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านพฤติกรรมตามสถานการณ์ที่เหมาะสมกับฐานะของ

ตนเอง มีความเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการรู้จักตัวเองตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการประเมินผลของการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติหน้าที่ มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords): บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น; การจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการ; เทศบาลตำบลไหล่หิน

Abstract

This research article aimed to study the role of local politicians in integrated community waste management involving the participation of government and residents in Lai Hin Subdistrict Municipality, Ko Kha District, Lampang Province. This study employed a quantitative research approach. The sample group consisted of 372 individuals aged 18 years and older living in Lai Hin Subdistrict Municipality, selected from a total population of 5,229 people. The sample size was determined using Taro Yamane's formula. The research instrument was a questionnaire assessing the roles of local politicians in integrated participatory waste management among the government and the people in Lai Hin Subdistrict Municipality. Descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, were used to analyze the data.

The results revealed that the overall role of local politicians in integrated community waste management, with participation from the government and the residents, was at a moderate level. When considering individual aspects, the highest mean value was observed for behavior appropriate to one's status, which was rated at a high level. This was followed by self-awareness regarding assigned roles and responsibilities, rated at a moderate level. The evaluation of duty performance was also at a moderate level. The aspect with the lowest mean value was being a role model in performing duties, which was rated at a moderate level.

Keywords: The Role of Local Politicians; Community Waste Management; Lai Hin Sub-District Municipality

บทนำ (Introduction)

รายงานสถานการณ์ขยะชุมชนที่เกิดขึ้นของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2565 เกิดขึ้น 25.70 ล้านตัน หรือ 70411 ตันต่อวัน กระจายตัวตามภูมิภาคต่างๆมีอัตราการเกิดขยะชุมชน เมื่อเทียบ

กับจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร ปี พ.ศ. 2565 ของกรมการปกครอง เฉลี่ยเท่ากับ 1.07 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2565) เมื่อเปรียบเทียบปริมาณขยะชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2564 ที่ผ่านมา พบว่ามีปริมาณขยะที่เกิดขึ้นเพิ่มขึ้น 24.98 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 3 เนื่องจากในปี พ.ศ.2563-2564 ประเทศไทยอยู่ในช่วงของมาตรการการปิดเมืองจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) วิธีการดำรงชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการซื้อและบริโภคในการสั่งซื้อสินค้าและอาหารผ่านทางระบบออนไลน์ ทำให้ปริมาณขยะชุมชนประเภทบรรจุภัณฑ์ พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้งมีปริมาณสูง

เทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน (วัดไหล่หินหลวง) จากการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน ของแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2566-2570 ในด้านปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ปริมาณขยะในเขตชุมชน ตลาด ทางสาธารณะ เพิ่มขึ้นทุกปี ชุมชนหมู่บ้านมีความหนาแน่น และยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนตามมาตรฐาน ปัญหามลพิษทางอากาศจากการเผาขยะของแต่ละครัวเรือน (เทศบาลตำบลไหล่หิน, 2564)

บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น มีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารและพัฒนาท้องถิ่น ผู้นำทางการเมือง (นักการเมืองท้องถิ่น) ต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่มองกว้าง คิดไกล ใส่ใจรอบด้าน เพื่อมุ่งตอบสนองต่อประชาชนในท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในงานแทบทุกด้านขององค์กร องค์กรไหนที่มีผู้นำที่มีความสามารถก็จะช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ แต่ในทางกลับกันถ้าผู้นำไม่มีความสามารถก็จะส่งผลให้การทำงานด้านต่าง ๆ บกพร่องหรือทำให้งานขาดประสิทธิภาพ (ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และฉัตรยาพร เสมอใจ, 2547)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้ง 2 ประเภท คือ ฝ่ายบริหาร ซึ่งทำหน้าที่กำหนดนโยบาย อนุมัติ/สั่งการ/ปฏิบัติราชการของท้องถิ่น และฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งทำหน้าที่พิจารณาตราข้อบัญญัติของท้องถิ่นและงบประมาณได้สะท้อนความต้องการของประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับการจัดการขยะชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรมอันประกอบด้วย 5 วงจรได้แก่ การรณรงค์ คัดแยก จัดเก็บ กำจัด และติดตามการปฏิบัติดีงาน ตามบทบาทหน้าที่นักการเมืองท้องถิ่นโดยยึดทฤษฎีบทบาท ของ Mead (1950) ประกอบด้วยบทบาท 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักตนเองตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 2) ด้านพฤติกรรมตามสถานการณ์ที่เหมาะสมกับฐานะของตนเอง 3) ด้านการเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติหน้าที่ และ 4) ด้านการประเมินผลของการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการให้ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง จำนวนทั้งสิ้น 5,229 คน (กรมการปกครอง, 2565) และใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ 0.05 ในการคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 372 คน และใช้หลักการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จากประชากรทั้งหมด 5,229 คน เลือกสุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีจากประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แบ่งระดับในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนหมู่บ้าน 15 หมู่บ้าน (วัลลภ สุขสวัสดิ์, 2561)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง โดยแบ่งการมีส่วนร่วมในการบริหารออกเป็น 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ ได้แก่ 1) การรู้จักตัวเองตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 5 ข้อ 2) พฤติกรรมตามสถานการณ์ที่เหมาะสมกับฐานะของตนเอง จำนวน 5 ข้อ 3) การเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติหน้าที่ จำนวน 5 ข้อ และ 4) การประเมินผลของการปฏิบัติหน้าที่ จำนวน 5 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบ Likert's Scale 5 ระดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.2 สร้างแบบสอบถามขึ้นให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย

4.3 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และนำคำแนะนำเพิ่มเติม มาปรับปรุงและแก้ไข เพื่อให้ ผู้ให้ข้อมูล อ่านแล้วเกิดความเข้าใจง่าย ชัดเจน และตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์บัณฑิต และอาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ และอาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปางตรวจสอบความถูกต้องตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามรวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา จากนั้นนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Congruence หรือ IOC) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือค่า IOC ต้องมากกว่า 0.50 ($IOC = 1.00$) จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย และมีการปรับข้อคำถามให้สอดคล้องตามผู้เชี่ยวชาญแนะนำ จากนั้นจึงให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและให้ความเห็นขอปรับอีกครั้ง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงแล้วจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ผลการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม มีค่า 1.00 รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วพบว่าข้อคำถามทั้งหมดมีค่าความสอดคล้องของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามเหล่านั้นมีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแล้วมาทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ณ พื้นที่เทศบาลตำบลบ้านสา อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับตัวอย่างที่ต้องการศึกษา เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาโดยวิธีการคำนวณของครอนบาร์ค (Cronbach) (กัลยา วาณิชยบัญชา, 2556) ซึ่งค่าอัลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย เท่ากับ 0.990 โดยจะมีค่าระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ ซึ่งเป็นค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 มาก แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูงสามารถนำไปใช้ได้

4.6 นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดใช้สถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ความคิดเห็นระดับบทบาทของนักรการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นต่อระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง

บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านพฤติกรรมตามสถานการณ์ที่เหมาะสมกับฐานะของตนเอง	3.51	0.56	มาก
ด้านการรู้จักตัวเองตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	3.47	0.60	ปานกลาง
ด้านการประเมินผลของการปฏิบัติหน้าที่	3.46	0.62	ปานกลาง
ด้านการเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติหน้าที่	3.45	0.63	ปานกลาง
รวม	3.48	0.55	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นต่อระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปางโดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.48$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านสรุปได้ว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านพฤติกรรมตามสถานการณ์ที่เหมาะสมกับฐานะของตนเอง มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$, S.D. = 0.56) รองลงมา ได้แก่ ด้านการรู้จักตัวเองตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.47$, S.D. = 0.60) ด้านการประเมินผลของการปฏิบัติหน้าที่ มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 0.62) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติหน้าที่ มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

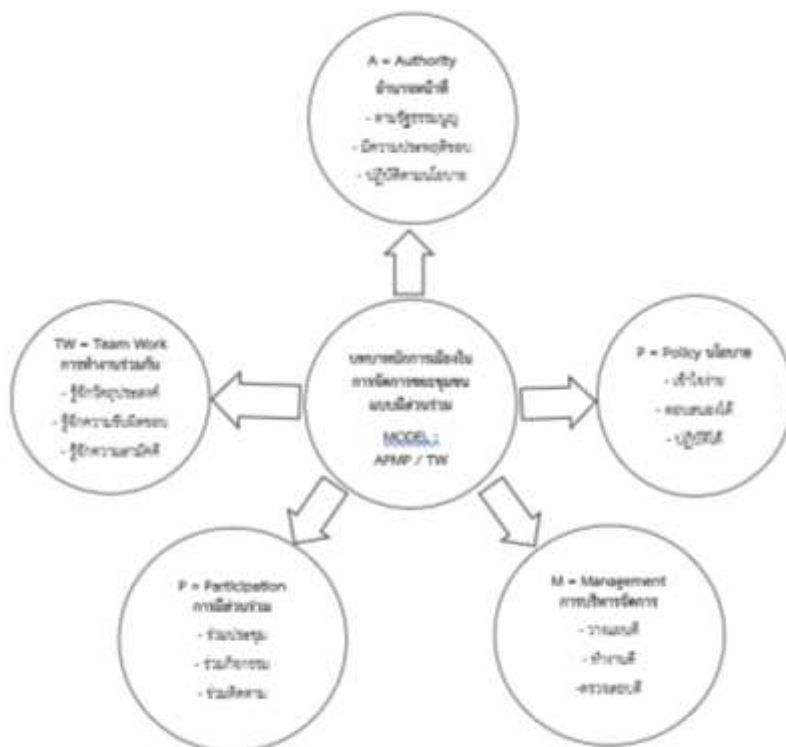
ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านพฤติกรรมตามสถานการณ์ที่เหมาะสมกับฐานะของตนเอง มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านการรู้จักตัวเองตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการประเมินผลของการ

ปฏิบัติหน้าที่ มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติหน้าที่ มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระธวัชชัย สุนดิธมโม (วรรณนาวิน) (2561) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมือง สระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ผลจากการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่านักการเมืองท้องถิ่นมีกรอบภาระหน้าที่หลายด้านจึงไม่สามารถที่เข้าร่วมกิจกรรมการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมได้ตามบทบาทหน้าที่ให้ครอบคลุมทุกกิจกรรม แต่อย่างไรก็ตามผู้บริหารท้องถิ่นยังคงให้ความสำคัญและดำเนินกิจกรรมโครงการส่งเสริมการจัดการขยะชุมชนโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

แนวทางในการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชน ได้แก่ (1) ด้านการรู้จักตัวเองตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (2) ด้านพฤติกรรมตามสถานการณ์ที่เหมาะสมกับฐานะของตนเอง (3) ด้านการเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติหน้าที่ และ (4) ด้านการประเมินผลของการปฏิบัติหน้าที่ สามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ได้ MODEL : APMP TW ตามภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย
ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 เทศบาลตำบลไหล่หิน ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอรูปแบบ หรือวิธีการจัดการขยะชุมชนในเวทีประชาคม จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อนำไปบรรจุในแผนพัฒนาเทศบาลตำบลไหล่หิน ซึ่งสอดคล้องกับความ ต้องการของชุมชนในการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชน

1.2 นักการเมืองท้องถิ่นเทศบาลตำบลไหล่หินควรเข้าร่วมการจัดการขยะชุมชนด้วยตนเองเพื่อให้เป็นที่ประจักษ์ในบทบาท โดยร่วมลงพื้นที่กับฝ่ายประจำและมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน อาทิ ร่วมรณรงค์และคัดแยกขยะเพื่อลดโลกร้อนตามพื้นที่ชุมชนเป็นประจำ ร่วมลงมือทำปุ๋ยหมักและนำหมักชีวภาพจากขยะอินทรีย์ในชุมชนพื้นที่ไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่การเกษตรอินทรีย์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 เทศบาลตำบลไหล่หินควรมีนโยบายให้นักการเมืองท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดตั้งธนาคารขยะ โดยมีบทบาทในด้านการกำกับดูแลกิจการธนาคารขยะ

ชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้ภาพรวมในการจัดการขยะชุมชนในเขตเทศบาลตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและนักการเมืองท้องถิ่นในการกำหนดนโยบายด้านการจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชน

2.2 ควรส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นให้เข้าร่วมกิจกรรมการคัดแยกขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.3 ควรศึกษารูปแบบการบริหารจัดการขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการภาครัฐและประชาชน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมการปกครอง. (2565). ข้อมูลสถิติประชากรทะเบียนราษฎร (สำนักงานบริหารงานทะเบียน: กรมการปกครอง ธันวาคม 2565). สืบค้น 4 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/displayData>.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2565). รายงานสถานการณ์สถานที่กำจัดขยะชุมชนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2565. กรุงเทพฯ: กองจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2556). การวิเคราะห์ความถดถอยและสหสัมพันธ์เชิงซ้อน (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์ และฉัตรยาพร เสมอใจ. (2547). การจัดการ. กรุงเทพฯ: บริษัทซีเอ็ดดูเคชั่น.
- เทศบาลตำบลไหล่หิน. (2564). แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2566 - 2570. ลำปาง: งานนโยบายและแผน เทศบาลตำบลไหล่หิน.
- พระธวัชชัย สนดิธมโม (วรรณนาวิน). (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว. (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วัลลภ สุขสวัสดิ์. (2561). การวิจัยเชิงปริมาณทางรัฐศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Mead, M.H. (1950). Social Psychology. New York: McGraw-Hill.
- Yamane, T. (1973). Statistics: An Introductory Analysis (3rd Edition). New York: Harper and Row.

การประเมินโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะของโรงเรียน
บ้านเกล็ดแก้ว (ซีเซะ) โดยใช้แบบจำลองการประเมินของเคิร์กแพทริก
Evaluation of the Competency-Based Curriculum Development at
Ban Kleadkeaw (Sise) School Using Kirkpatrick's Evaluation Model

อัยริน ยามา¹ และมัธดี แวดรามแม²

Ireen Yama¹ and Mahdee Waedramae²

¹นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี

²ค.ด.(การวัดและประเมินผลการศึกษา), ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี

¹Student, Master of Education Student Program in Research and Evaluation, Faculty of
Education, Prince of Songkla University Pattani Campus.

²Ph.D. (Educational Measurement and Evaluation), Assistant Professor
Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani campus
Corresponding Author e-mail: ireen2565@gmail.com

Received: 11-04-2024 Revised: 12-03-2024 Accepted: 12-06-2024

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะของโรงเรียนบ้านเกล็ดแก้ว (ซีเซะ) โดยใช้แบบจำลองการประเมินของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick) โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง 2. เพื่อประเมินการเรียนรู้ 3. เพื่อประเมินพฤติกรรม และ 4. เพื่อประเมินผลลัพธ์ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นครู โรงเรียนบ้านเกล็ดแก้ว(ซีเซะ) จำนวน 12 คน และนักเรียนชั้นป.3 และป.6 จำนวน 56 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินทั้งหมด 4 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบทดสอบ แบบนิเทศและแบบประเมินสมรรถนะผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง พบว่า ครูมีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.98$, $SD=0.45$) 2. ผลการประเมินการเรียนรู้ พบว่าคะแนนทดสอบหลังการจัดทำหลักสูตรของครูสูงกว่าก่อนการจัดทำหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 3. ผลการประเมินพฤติกรรม พบว่า ผลการติดตามนิเทศกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.61$, $SD=0.75$) 4. ผลการประเมินผลลัพธ์ ที่เกิดกับผู้เรียน จากการประเมินสมรรถนะของนักเรียนชั้นป.3 พบว่า สมรรถนะด้านการสื่อสาร มีผลการประเมินเหนือความคาดหมาย สำหรับสมรรถนะด้านการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืนที่อยู่ในระดับ "กำลังพัฒนา" และสมรรถนะด้านอื่น ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ "สามารถ" สำหรับนักเรียนชั้นป.6 พบว่า สมรรถนะด้านการจัดการตนเอง การทำงานเป็นทีม และการเป็นพลเมืองที่

เข้มแข็งได้รับการประเมินในระดับ "สามารถ" ส่วนด้านการคิดขั้นสูง การสื่อสาร และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้รับการประเมินในระดับ "กำลังพัฒนา"

คำสำคัญ (Keywords): การประเมินโครงการ; หลักสูตรฐานสมรรถนะ; เคิร์กแพทริก

Abstract

This research is an evaluation study of a competency-based school curriculum development project at Ban Kleadkeaw (Sise) School using Kirkpatrick's evaluation model. The objectives of the study were to evaluate 1) reactions 2) learning 3) behavior and 4) results. The participants included 12 teachers from Ban Kleadkeaw (Sise) School and 56 students from grades 3 and 6. The research instruments consisted of four tools: a questionnaire, a test, a supervision form, and a competency evaluation form for students. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test. The research findings were as follows: 1. Reactions evaluation - the overall satisfaction level of the teachers was high ($\bar{X}$ = 3.98, SD = 0.45) 2. Learning evaluation - the teachers' post-test scores after the curriculum development were significantly higher than their pre-test scores at the 0.05 level 3. Behavior evaluation - the supervision of the teachers' learning management process showed an overall performance level of high ($\bar{X}$ = 3.61, SD = 0.75) 4. Results evaluation - the assessment of competencies for Grade 3 students, the competency in communication was rated above expectations. However, the competency in living with nature and sustainable science was at the "developing" level, while most other competencies were rated at the "achieved" level. For Grade 6 students, the competencies in self-management, teamwork, and active citizenship were rated at the "achieved" level, while critical thinking, communication, and living with nature were rated at the "developing" level.

Keywords: Project Evaluation; Competency - Based Curriculum; Kirkpatrick

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันระบบการศึกษาในประเทศไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายหลายประการหนึ่งในนั้นคือการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ เป็นแนวทางสำคัญในการสร้างนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถตรงตามที่ต้องการและสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้ หลักสูตรฐานสมรรถนะเน้นการพัฒนาให้นักเรียนให้มีทักษะที่หลากหลาย เช่น การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด การจัดทำโครงการดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการวิจัยและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วม

ของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและสามารถพัฒนาทักษะของนักเรียนให้พร้อมสำหรับอนาคตอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

การใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นทางออกหนึ่งที่สามารถช่วยตอบสนองต่อความต้องการของการศึกษาในปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะและความสามารถในการดำเนินชีวิตและการทำงาน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะนั้นไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนเท่านั้น แต่ยังช่วยเตรียมพวกเขาให้พร้อมรับมือกับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) โดยหลักสูตรฐานสมรรถนะเกิดขึ้นจากความต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลและสังคมโลกที่มีความซับซ้อนมากขึ้น การเรียนการสอนที่เน้นเฉพาะความรู้หรือเนื้อหาเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพออีกต่อไป เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีและวิทยาการทำให้ทักษะและความสามารถที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและมีความพร้อมต่อการเผชิญกับความท้าทายในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

ด้วยเหตุนี้ โรงเรียนบ้านเกล็ดแก้ว (ซีเซะ) ได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักเรียนในทุกด้าน จึงได้ดำเนินโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะขึ้น โดยใช้แนวคิดการประเมินตาม Kirkpatrick's Four-Level Training Evaluation Model (2006) เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. ประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation)
เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะที่จัดทำขึ้น
2. ประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation)
เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจของครูที่ได้รับจากการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ
3. ประเมินพฤติกรรม (Behavior Evaluation)
เพื่อประเมินผลการติดตามนิเทศกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู
4. ประเมินผลลัพธ์ (Results Evaluation)
เพื่อประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ด้านสมรรถนะทั้ง 6 สมรรถนะ ได้แก่ (1) สมรรถนะการจัดการตนเอง (2) สมรรถนะการคิดขั้นสูง (3) สมรรถนะการสื่อสาร (4) สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม (5) สมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และ (6) สมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยใช้ - แบบสอบถาม ความพึงพอใจ - แบบทดสอบก่อนและหลังการพัฒนาหลักสูตร - แบบบันทึกการนิเทศและแบบประเมินสมรรถนะผู้เรียน เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ประชากร

- ครูผู้สอนรายวิชาสามัญ จำนวน 12 คน
- นักเรียนชั้นป.3 และชั้น ป.6 จำนวน 56 คน ปีการศึกษา 2567

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินทั้งหมด 4 ฉบับ ได้แก่

3.1 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้สอนต่อโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ฐานสมรรถนะ โรงเรียนบ้านเกล็ดแก้ว (ซีเซะ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

3.2 แบบทดสอบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะโรงเรียนบ้านเกล็ดแก้ว (ซีเซะ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยใช้แบบทดสอบแบบเลือกตอบ

3.3 แบบบันทึกการนิเทศการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนบ้านเกล็ดแก้ว (ซีเซะ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

3.4 แบบประเมินสมรรถนะของผู้เรียน สรุปรูปแบบประเมินพฤติกรรมสมรรถนะทั้ง 6 สมรรถนะ โดยใช้แบบประเมินตามคู่มือการใช้เครื่องมือประเมินสมรรถนะของผู้เรียน ซึ่งจัดทำโดยสำนักทดสอบทางการศึกษา (2565)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 4.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับโครงการและการประเมินโครงการ
- 4.2 นำจุดประสงค์ กิจกรรมของโครงการ มาวิเคราะห์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์ของโครงการกับความมุ่งหมายของการวิจัย และเครื่องมือในการประเมินโครงการ
- 4.3 ศึกษาลักษณะการสร้างเครื่องมือชนิดต่าง ๆ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 4.4 สร้างแบบสอบถามขึ้นให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 4.5 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเสนอแนะเพิ่มเติม ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้อ่านแล้วเกิดความเข้าใจง่าย ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 4.6 นำแบบสอบถาม เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งได้ค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

4.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความใกล้เคียงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาโดยวิธีการคำนวณของครอนบาค (Cronbach) (ธีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ, 2551) ได้ผลดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้สอนต่อโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ โรงเรียนบ้านเกล็ดแก้ว (ซีเซะ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.93

ฉบับที่ 2 แบบทดสอบก่อนและหลังการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะโรงเรียนบ้านเกล็ดแก้ว (ซีเซะ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.77

ฉบับที่ 3 แบบบันทึกการนิเทศการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนบ้านเกล็ดแก้ว (ซีเซะ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบบันทึกเท่ากับ 0.97

4.6 นำแบบสอบถามที่ได้ทำการแก้ไขโดยสมบูรณ์แล้วมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะของโรงเรียนบ้านเกล็ดแก้ว (ซีเซะ) โดยใช้แบบจำลองการประเมินของเคิร์กแพทริค (Kirkpatrick) ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง

ตาราง 1 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะที่จัดทำขึ้น

รายการ	$\bar{x}$	SD	แปลผล
1.โรงเรียนได้จัดการฝึกอบรมและสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานภายนอก	3.67	0.49	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ	4.42	0.51	มาก
3. การมีส่วนร่วมในการพัฒนารายละเอียดของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ	4.17	0.72	มาก
4. เนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	4.17	0.58	มาก

รายการ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
5. หลักสูตรช่วยเสริมสร้างสมรรถนะที่สำคัญให้นักเรียน	4.00	0.60	มาก
6. ความสามารถในการนำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียน	3.83	0.58	มาก
7. สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในหลักสูตร	3.92	0.29	มาก
8. ความชัดเจนของแนวทางการสอนและการประเมินผลในหลักสูตร	3.67	0.65	มาก
9. ประโยชน์ของหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ	4.17	0.72	มาก
10. ความมั่นใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้	3.75	0.45	มาก
11. ความพึงพอใจต่อผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากนักเรียน	3.92	0.67	มาก
12. ความพึงพอใจทั่วไปต่อหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ	4.08	0.79	มาก
รวม	3.98	0.45	มาก

จากตาราง 1 ผลการประเมินปฏิกริยาตอบสนอง พบว่า ผู้เข้ารับการประเมินมีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, SD = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ ($\bar{X} = 4.42$, SD = 0.51) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนได้จัดการฝึกอบรมและสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานภายนอกและความชัดเจนของแนวทางการสอนและการประเมินผลในหลักสูตร ($\bar{X} = 3.67$, SD = 0.49), ($\bar{X} = 3.67$, SD = 0.65) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินการเรียนรู้

ตาราง 2 ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจของครูที่ได้รับจากการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ (n=12)

รายการ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D	df	t	p
ก่อนการจัดทำหลักสูตร	15	4.83	0.37	11	15.22	<.001
หลังการจัดทำหลักสูตร	15	11.00	0.58			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจของครูที่ได้รับจากการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ พบว่า คะแนนทดสอบหลังการจัดทำหลักสูตรของครูสูงกว่าก่อนการจัดทำหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการประเมินพฤติกรรม

ตาราง 3 แสดงค่าค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้รับการนิเทศ

รายการ	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. การเตรียมการสอน			
ครูมีการวางแผนการสอนที่ชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.58	0.67	มากที่สุด
ครูใช้เวลาในการเตรียมสื่อและอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับสมรรถนะที่ต้องการ	3.92	0.79	มาก
การวางแผนการสอนครอบคลุมทุกสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับนักเรียน	3.42	0.90	ปานกลาง
ครูได้เตรียมแผนเผชิญเหตุในกรณีที่มีการสอนไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้	4.25	0.75	มาก
คะแนนเฉลี่ยรายด้าน	4.04	0.67	มาก
2. การจัดการเรียนรู้			
ครูสามารถจัดการเวลาในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.25	0.75	ปานกลาง
ครูใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาสมรรถนะ	3.42	1.00	ปานกลาง
กิจกรรมการเรียนรู้ของครูช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน	3.50	1.24	ปานกลาง
ครูสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม	4.00	0.85	มาก
คะแนนเฉลี่ยรายด้าน	3.54	0.82	มาก
3. การใช้สื่อและเทคโนโลยี			
ครูได้เลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและสมรรถนะที่ต้องการ	3.42	1.00	ปานกลาง
ครูสามารถใช้เทคโนโลยีในการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน	3.58	1.00	มาก
ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีในการเสริมสร้างการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของนักเรียน	3.33	0.98	ปานกลาง
สื่อและเทคโนโลยีที่ครูใช้สามารถช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น	3.25	1.14	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยรายด้าน	3.40	0.93	ปานกลาง
4. การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์			
ครูสื่อสารเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของบทเรียนได้ชัดเจน	4.08	0.90	มาก
ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนถามคำถามและแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน	4.00	0.85	มาก
ครูสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างสำหรับการสื่อสารสองทางระหว่างครูและนักเรียน	3.33	0.95	ปานกลาง
การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้และพัฒนาสมรรถนะ	3.67	0.89	มาก
คะแนนเฉลี่ยรายด้าน	3.77	0.75	มาก
5. การประเมินผลการเรียนรู้			

รายการ	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ครูใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลายในการวัดผลสมรรถนะของนักเรียน	3.42	1.16	ปานกลาง
การประเมินผลของครูสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรและสมรรถนะที่ต้องการ	3.42	1.00	ปานกลาง
วิธีการประเมินของครูสามารถวัดความก้าวหน้าของนักเรียนในแต่ละด้านได้	3.08	0.90	ปานกลาง
ครูนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในอนาคต	3.25	0.97	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยรายด้าน	3.29	0.90	ปานกลาง
โดยรวม	3.61	0.76	มาก

จากตาราง 3 พบว่า การนิเทศกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.61$, $SD = 0.76$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การเตรียมการสอน การสื่อสาร และปฏิสัมพันธ์และการจัดการเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, $SD = 0.67$) ($\bar{X} = 3.77$, $SD = 0.75$) และ ($\bar{X} = 3.54$, $SD = 0.82$) ตามลำดับ ส่วนการใช้สื่อและเทคโนโลยี และการประเมินผลการเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, $SD = 0.93$) และ ($\bar{X} = 3.29$, $SD = 0.90$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการประเมินผลลัพธ์

ตาราง 4 แสดงผลการประเมินพฤติกรรมรายสมรรถนะทั้ง 6 สมรรถนะ ของนักเรียนชั้นป.3

สมรรถนะ	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่ได้ระดับผลการประเมิน			
		เริ่มต้น	กำลังพัฒนา	สามารถ	เหนือความคาดหมาย
การจัดการตนเอง	23	-	2	21	-
การคิดขั้นสูง	23	1	7	15	-
การสื่อสาร	23	-	10	8	5
การรวมพลังทำงานเป็นทีม	23	1	10	12	-
การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง	23	-	8	15	-
การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และวิทยาการอย่างยั่งยืน	23	3	11	9	-

จากตาราง 4 พบว่า พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าส่วนใหญ่ มีสมรรถนะที่สามารถพัฒนาสมรรถนะที่อยู่ในระดับสามารถพัฒนาได้ คือ สมรรถนะการจัดการตนเอง, สมรรถนะการคิดขั้นสูง, สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม และสมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และสมรรถนะที่กำลังพัฒนานักเรียนส่วนใหญ่ คือ สมรรถนะด้านการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

ตาราง 5 แสดงผลการประเมินพฤติกรรมรายสมรรถนะทั้ง 6 สมรรถนะ ของนักเรียนชั้นป.6

สมรรถนะ	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่ได้ระดับผลการประเมิน			
		เริ่มต้น	กำลังพัฒนา	สามารถ	เหนือความคาดหมาย
การจัดการตนเอง	33	-	6	27	-
การคิดขั้นสูง	33	-	21	12	-
การสื่อสาร	33	-	21	12	--
การรวมพลังทำงานเป็นทีม	33	-	10	23	-
การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง	33	-	2	31	-
การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน	33	-	18	15	-

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า สมรรถนะที่สามารถพัฒนาได้ คือ สมรรถนะการจัดการตนเอง, สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม และสมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง สำหรับสมรรถนะที่กำลังพัฒนา คือ สมรรถนะด้านการคิดขั้น สมรรถนะการสื่อสาร และสมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ในการประเมินโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะโรงเรียนบ้านเกล็ดแก้ว (ซีเซะ) ในครั้งนี้ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. จากการประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) ในการประเมินความพึงพอใจของครูโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะที่จัดทำขึ้น ภาพรวมพบว่า ครูมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 12 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนได้จัดการฝึกอบรมและสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานภายนอกและความชัดเจนของแนวทางการสอนและการประเมินผลในหลักสูตรตามลำดับ ทั้งนี้

เนื่องจากการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาหลักสูตรส่งผลดีต่อความพึงพอใจ การที่ครูรู้สึกว่ามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร เป็นไปตามทฤษฎีของ Vygotsky (1978) ซึ่งเน้นถึงการเรียนรู้เชิงสังคมและการแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันในกลุ่ม แต่ความไม่ชัดเจนในด้านการฝึกอบรมและการสนับสนุนจากภายนอกเป็นปัจจัยที่ควรได้รับการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพ การจัดการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นไปตามความสำคัญของการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้เรียนหรือครูในบริบทนี้ ขาดการสนับสนุนจากภายนอกอาจส่งผลให้ครูขาดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลตามแนวทางของหลักสูตรใหม่

2. จากการประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation) เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจของครูที่ได้รับจากการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะ พบว่า คะแนนทดสอบหลังการจัดทำหลักสูตรของครูสูงกว่าก่อนการจัดทำหลักสูตร ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดทำหลักสูตรนี้มีผลต่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของครูอย่างชัดเจน โดยเฉพาะครูมีการพัฒนาความรู้การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะมาใช้ในด้านการเตรียมการสอน การจัดการเรียนรู้และการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ อีกทั้งผลการทดสอบหลังการจัดทำหลักสูตรของครูมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดทำหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาของ รสาพร หม้อศรีใจ (2562) ได้ศึกษาการประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษา นอกโรงเรียน พบว่า ผลการประเมินด้านการเรียนรู้ ของผู้เข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษา นอกโรงเรียน ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษา นอกโรงเรียน โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 82.81 และมีผู้ที่ได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3. จากการประเมินพฤติกรรม (Behavior Evaluation) เพื่อประเมินการนำความรู้และทักษะที่ได้จากหลักสูตรใหม่มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของครู ผลการประเมินพฤติกรรม พบว่า ผลการติดตามนิเทศกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงความสามารถในการนำความรู้หรือหลักสูตรใหม่มาใช้ในการสอนในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักการของกรมวิชาการ (กรมวิชาการ, 2551) และสอดคล้องกับ รัชยา คงขาว. (ม.ป.ป.) ได้ศึกษาผลการนิเทศติดตามการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัยโดยใช้รูปแบบการนิเทศแบบชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) พบว่า ผลการนิเทศส่งเสริมการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย โดยใช้รูปแบบการนิเทศแบบชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

4. ประเมินผลลัพธ์ (Results Evaluation) เพื่อประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ด้านสมรรถนะทั้ง 6 สมรรถนะ พบว่า พบว่านักเรียนชั้น ป.3 จำนวน 5 คน ได้รับผลการประเมินเหนือความคาดหวังในสมรรถนะด้านการสื่อสาร ขณะที่สมรรถนะด้านอื่น ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ

"สามารถ" ยกเว้นด้านการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืนที่อยู่ในระดับ "กำลังพัฒนา" สำหรับนักเรียนชั้น ป.6 สมรรถนะด้านการจัดการตนเอง การทำงานเป็นทีม และการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งได้รับการประเมินในระดับ "สามารถ" ส่วนด้านการคิดขั้นสูง การสื่อสาร และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้รับการประเมินในระดับ "กำลังพัฒนา" จากการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนชั้นปีที่ 3 และปีที่ 6 พบว่านักเรียนมีความสามารถในสมรรถนะต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไป การพัฒนาสมรรถนะที่ครอบคลุมทุกด้านเป็นสิ่งสำคัญ การสนับสนุนและการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบันและอนาคต สอดคล้องกับ สุภาลักษณ์ สายคำภา (2564) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านความสามารถในการคิด ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และด้านความสามารถในการแก้ปัญหาตามลำดับ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้ที่สนใจสามารถนำกรอบการประเมินนี้ ประยุกต์ใช้ต่อยอดในการประเมินโครงการที่มีลักษณะที่คล้าย ๆ กัน หรือมีการปรับกรอบการประเมิน ให้ลดประเด็นการประเมินให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้ ผู้ที่สนใจสามารถนำกรอบการประเมินนี้ ประยุกต์ใช้ต่อยอดในการประเมินโครงการที่มีลักษณะที่คล้าย ๆ กัน หรือมีการปรับกรอบการประเมิน ให้ลดประเด็นการประเมินให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรขยายขอบเขตการวิจัยให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายมากขึ้น ทั้งในด้านจำนวนครูและนักเรียน รวมถึงการครอบคลุมโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีบริบทและเงื่อนไขการสอนที่แตกต่างกัน เพื่อให้ผลการวิจัยมีความทั่วไปและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในบริบทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- รสาพร หม้อศรีใจ. (2562). รายงานการประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชา
เลือกเสรีสำหรับครูการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. สืบค้น 17 กันยายน 2567, จาก
http://elibrary.nfe.go.th/e_library/ebook/0/ebook/1580095928.pdf
- ระย้า คงขาว. (ม.ป.ป.). รูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูผู้สอน สู่พัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้รูปแบบการนิเทศชี้แนะ
และการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring). สืบค้น 17 กันยายน 2567, จาก
<https://www.shorturl.asia/C75lQ>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). หลักสูตรฐานสมรรถนะ. สืบค้น 20 สิงหาคม
2567, จาก <https://www.facebook.com/CBE-Thailand-109070987546747/>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). คู่มือการนำกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับ
ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2565). คู่มือการใช้เครื่องมือประเมินสมรรถนะของผู้เรียน. กรุงเทพฯ:
อักษรไทย (น.ส.พ.ฟ้าเมืองไทย).
- สุภาลัย สายคำภา. (2564). การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้เรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Kirkpatrick, D. L., & Kirkpatrick, J. D. (2006). Evaluating training programs: The four
levels (3rd ed.). Oakland: Berrett-Koehler Publishers.
- Vygotsky, L. S. (1978). Mind in society: The development of higher psychological
processes. Cambridge: Harvard University Press.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อ
พัฒนาการเรียนรู้และความเสมอภาคทางการศึกษาของครูและบุคลากรทางการศึกษา
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดจันทบุรี

Enhancing Learning Achievement and Artificial Intelligence Technology
Skills to Promote Learning and Educational Equity for Teachers
and Educational Personnel at Chanthaburi Provincial
Office of Learning Encouragement

ชัชพงศ์ สร้อยแสง¹ จิราภรณ์ หันตุลา² และสุวรรณี อัศวกุลชัย³

Chatchapong Soisang¹ Chiraporn Huantula² and Suwannee Adsavakulchai³

¹ผู้อำนวยการ สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดจันทบุรี

²นักเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดจันทบุรี

³คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

¹Director of Chanthaburi Provincial Office of Learning Encouragement

²Information Technology Officer of Chanthaburi Provincial Office of Learning Encouragement

³School of Engineering, University of the Thai Chamber of Commerce

Corresponding Author e-mail: suwannee_ads@utcc.ac.th

Received: 11-04-2024 Revised: 11-27-2024 Accepted: 11-28-2024

บทคัดย่อ (Abstract)

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการสร้างสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล AI ไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2. พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ 3. ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร 4. ศึกษาปัจจัยความสำเร็จ ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร) ประจำจังหวัดจันทบุรี วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม โดยจัดอบรมการใช้ Generative AI (Chat GPT) ในการเตรียมการสอนในรูปแบบใหม่ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย บุคลากรทางการศึกษา สกร.จังหวัดจันทบุรี จำนวน 129 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม ใช้ t-test แบบจับคู่ (Paired t-test) สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังอบรม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ และ แบบสอบถามความพึงพอใจ ใช้ค่าเฉลี่ยในการประเมินผลการศึกษา 1. ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเปรียบเทียบก่อนและหลังการอบรม ด้วย t-test แบบจับคู่ (Paired t-test) พบว่าคะแนนหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) 2. ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ด้านความรู้ และด้านทักษะ มีค่าเฉลี่ยพัฒนาการ 2.30 และ 2.45 ตามลำดับ ถือว่าระดับคุณภาพดีมาก 3. ค่าสหสัมพันธ์ของการอบรมและผลสัมฤทธิ์สูงมาก มีค่า 0.85 และ 4. ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่

การฝึกปฏิบัติและคุณภาพของเนื้อหา ผลลัพธ์การนำไปใช้ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและนวัตกรรม การสอนในระดับที่สูงขึ้น การทดสอบการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ กล่าวโดยสรุป เครื่องมือวิจัยทั้งสองชนิดมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกด้าน และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก

คำสำคัญ (Keywords): Chat GPT; ปัญญาประดิษฐ์; สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้; จันทบุรี

Abstract

This study aims 1) to enhance achievement in developing digital innovation media using artificial intelligence (AI) technology 2) to improve learner quality and develop skills in using AI technology 3) to examine the relationship between variables and 4) to explore success factors in improving learning achievement and AI technology skills among teachers and educational personnel at Chanthaburi Provincial Office of Learning Encouragement. The research methodology employed participatory action research, organizing training on the use of Generative AI (ChatGPT) for lesson preparation in a new format. A total of 129 participants were selected using simple random sampling. These participants consisted of administrators and educational personnel from the Chanthaburi Provincial Office of Learning Encouragement. The research tools included pre- and post-tests analyzed using paired t-tests, descriptive statistics, mean, standard deviation, correlation coefficients, and satisfaction questionnaires. The study results revealed that 1) a comparison of learning outcomes before and after the training using paired t-tests showed a statistically significant difference ($p < 0.05$), with post-training scores being higher than pre-training scores, 2) the development of learning achievement in AI technology skills, in terms of knowledge and skills, showed mean improvements of 2.30 and 2.45, respectively, categorized as very good quality, 3) the correlation between training and achievement was very high, with a coefficient (r) of 0.85, and 4) success factors included practical training and content quality, which were applied to improve teaching effectiveness and innovation at a higher level. The training significantly enhanced teaching efficiency and innovation. In conclusion, the research tools met all criteria, with their reliability ranging from high to very high.

Keywords: Chat GPT; artificial intelligence; Learning Promotion Office; Chanthaburi

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้และการศึกษาอย่างมาก เนื่องจาก AI สามารถนำมาประยุกต์ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาที่หลากหลาย ช่วยจัดการชั้นเรียน ประเมินผลนักเรียน สร้างสื่อการสอน พัฒนาเนื้อหาที่สามารถใช้งานร่วมกับเทคโนโลยี AI อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การสร้างบทเรียนแบบโต้ตอบ การปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนเฉพาะกลุ่ม หรือการปรับแผนการเรียนรู้ตามพฤติกรรมของผู้เรียน ต้องอาศัยทั้งเวลาและความชำนาญในการพัฒนา ทำให้ครูมีเวลาให้ความสนใจกับนักเรียนแต่ละคนมากขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและเท่าเทียมกันมากขึ้น เช่น ช่วยให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หรือผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ตัวอย่างเช่น โปรแกรมอ่านออกเสียงสำหรับผู้บกพร่องทางการอ่าน หรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ เป็นต้น (กลางใจ สิทธิถาวร, 2566)

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร) ประจำจังหวัดจันทบุรี พบว่า สภาพปัญหาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ที่อาจจะไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะปัญญาประดิษฐ์ที่จะมาใช้ในการเรียนการสอน รวมถึงทักษะการใช้งานเครื่องมือดิจิทัล เช่น Generative AI ยังจำกัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Apiya H. (2024) ผู้สอนไม่มีความชำนาญด้านเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาความรู้และทักษะให้ทันสมัยอยู่เสมอ นอกจากนี้พฤติกรรมของผู้เรียนในปัจจุบัน มีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผลส่งให้รูปแบบการสอนเดิมไม่กระตุ้นความสนใจการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร) ประจำจังหวัดจันทบุรี ตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงทำให้เป็นมูลเหตุในการทำวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และความเสมอภาคทางการศึกษาของครู และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดจันทบุรี ได้พัฒนาความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และความเสมอภาคทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง “การสร้างสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล AI ใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน” ก่อนและหลังการพัฒนาการสื่อนวัตกรรม ของครูสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร) ประจำจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของครูและบุคลากรของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดจันทบุรี

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร เช่น ความรู้กับการนำไปใช้ ทักษะกับความมั่นใจ
4. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. วางแผน ระบุเป้าหมายและกิจกรรมที่จะปฏิบัติ 2. ปฏิบัติ ดำเนินการตามแผน 3. สังเกต วิเคราะห์ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น 4. สะท้อนผล ทบทวนที่เรียนรู้ และวางแผนปรับปรุงต่อไป (Kemmis & McTaggart, 1988) โดยใช้แบบทดสอบ และแบบประเมินความพึงพอใจ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา สังกัด สกร. จังหวัดจันทบุรี ข้าราชการครู ครูอาสาสมัครฯ ครู กศน.ตำบล ครูสอนคนพิการ ครู ตรีช. บุคลากรสำนักงาน สกร.ประจำจังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 191 คน

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา สังกัด สกร. จังหวัดจันทบุรี ข้าราชการครู ครูอาสาสมัครฯ ครู กศน.ตำบล ครูสอนคนพิการ ครู ตรีช. บุคลากรสำนักงาน สกร.ประจำจังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 129 คน โดยใช้วิธีการคำนวณตามสูตรของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ 0.05 และมีวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม โดยมีค่า IOC ของแบบทดสอบรายข้อระหว่าง 0.50 - 1.00 ค่าความยากง่ายของข้อสอบรายข้อระหว่าง 0.20 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบรายข้ออยู่ระหว่าง 0.20 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ≥ 0.70

4.2 แบบสอบถามความพึงพอใจ โดยมีค่า IOC ของแบบสอบถามรายข้อระหว่าง 0.50 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ≥ 0.80

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติเชิงพรรณนา แสดงให้เห็นการกระจายตัว เพื่อสรุปลักษณะของข้อมูล ได้แก่ วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังอบรม และความพึงพอใจต่อการอบรม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน และค่าสหสัมพันธ์ (r)

5.2 สถิติ t-test แบบจับคู่ (Paired t-test) เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การทดสอบก่อนและหลังการอบรม

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ใช้สถิติทดสอบค่า t - test แบบก่อนและหลัง แบบจับคู่ (Paired t - test) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่างเดียวกันที่วัดในสองช่วงเวลา แสดงผลในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเปรียบเทียบก่อนและหลังการอบรม

การทดสอบ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่า t	ค่า p
ก่อนการอบรม	6.45	2.15	8.25	< 0.001
หลังการอบรม	8.75	1.45		

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเปรียบเทียบก่อนและหลังการอบรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผลการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

ครูและบุคลากรของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดจันทบุรี พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แสดงผลในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

ด้านการเรียนรู้	ค่าเฉลี่ยพัฒนาการ	ร้อยละพัฒนาการ	ระดับคุณภาพ
ด้านความรู้	2.30	35.66%	ดีมาก
ด้านทักษะ	2.45	37.92%	ดีมาก
ด้านเจตคติ	2.15	33.28%	ดี

จากตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้และด้านทักษะ ด้วยค่าเฉลี่ยพัฒนาการ 2.30 และ 2.45 ตามลำดับ และถือว่าระดับคุณภาพดีมาก

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร

ในการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปร เช่น ความรู้กับการนำไปใช้ ทักษะกับความมั่นใจ และการอบรมกับผลสัมฤทธิ์ แสดงผลในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	ระดับความสัมพันธ์
ความรู้ - การนำไปใช้	0.82	สูง
ทักษะ - ความมั่นใจ	0.78	สูง
การอบรม - ผลสัมฤทธิ์	0.85	สูงมาก

จากตารางที่ 3 ค่าสหสัมพันธ์ของการอบรมและผลสัมฤทธิ์สูงมาก มีค่า 0.85 แสดงให้เห็นว่า การอบรมในครั้งนี้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงมาก

4. ผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จ

ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ปัจจัยความสำเร็จ ประกอบด้วย คุณภาพเนื้อหา วิธีการอบรม การฝึกปฏิบัติ และการติดตามผล แสดงผลในผลตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัย	น้ำหนักองค์ประกอบ	ระดับความสำคัญ
คุณภาพเนื้อหา	0.85	สูงมาก
วิธีการอบรม	0.82	สูง
การฝึกปฏิบัติ	0.88	สูงมาก
การติดตามผล	0.75	สูง

จากตารางที่ 4 แสดงปัจจัยความสำเร็จ ขึ้นกับ คุณภาพเนื้อหาและการฝึกปฏิบัติ สูงมาก ด้วยน้ำหนัก 0.85 และ 0.88

5.ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการอบรม

ประเด็นประเมินมี 4 ด้าน ได้แก่ เนื้อหา วิทยากร การจัดการอบรม และประโยชน์ที่ได้รับ แสดงผลในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจต่อการอบรมในภาพรวม

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ ($\bar{x}$)	แปลผล
ด้านเนื้อหาการอบรม	4.52	มากที่สุด
ด้านวิทยากร	4.65	มากที่สุด
ด้านการจัดการอบรม	4.48	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.75	มากที่สุด
ภาพรวม	4.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 ภาพรวมระดับความพึงพอใจต่อการอบรม = 4.60 ถือว่ามากที่สุด ประเด็นที่ได้รับ ความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับ ด้วยคะแนน 4.75

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนและหลังการอบรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากในการอบรมเป็นการบูรณาการเครื่องมือ AI หลากรูปแบบ เช่น ChatGPT, Form Builder Plus, Storyboard, Runway AI และ Coloring Book Hero ทำให้ผู้เรียนเข้าใจการประยุกต์ใช้ Generative AI ได้ดีมากขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ (Constructivism Theory) ของ Richardson (2023) เป็นการบูรณาการ AI ในการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับเครื่องมือที่หลากหลาย

ผลการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาทักษะ พบว่ามีอัตราการพัฒนา 37.92% เนื่องจากการออกแบบหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติจริงและการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhiyi Xu (2024) AI ช่วยปรับปรุงประสบการณ์การเรียนรู้ ผลลัพธ์ในการศึกษา การศึกษานี้ยืนยันว่า AI ส่งผลเชิงบวกต่อผลลัพธ์ต่างๆ โดยวัดจากตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพ เช่น ผลการเรียน แรงจูงใจและความมีส่วนร่วมของผู้เรียน ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ และอื่นๆ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร

ผลจากงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Afam U., et al. (2024) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมที่มีคุณภาพกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าร่วม พบว่า การอบรมที่เน้นกิจกรรมเชิงปฏิบัติ (Hands-on Training) และการติดตามผล (Follow-up) มีผลต่อการเพิ่มความมั่นใจและการนำไปใช้จริง

ผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จ คือ การเน้นการฝึกปฏิบัติและคุณภาพของเนื้อหา ในขณะที่งานวิจัยของ Chen et al. (2023) เน้นการบูรณาการกับการสอนเป็นหลัก ความพึงพอใจเท่ากับ 4.51 ส่วนด้านการนำไปใช้จริงและผลกระทบ พบว่า งานวิจัยนี้ อัตราการนำไปใช้จริงของผู้เข้าร่วมอบรมอยู่ที่ 88% นับว่าสูงกว่างานวิจัยของ Garcia & Lopez (2023) ที่มีอัตราการนำไปใช้ 82% นอกจากนี้ ด้านผลกระทบต่อนวัตกรรมการสอนที่เพิ่มขึ้น 60.38% ก็สูงกว่างานวิจัยของ Brown et al. (2023) ที่รายงานการเพิ่มขึ้น 52.16%

ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการอบรม

ระดับความพึงพอใจที่สูงถึง 4.60 โดยเฉพาะในด้านประโยชน์ที่ได้รับ (4.75) และด้านวิทยากร (4.65) สะท้อนถึงคุณภาพของการจัดการอบรมที่ตอบสนองความต้องการของผู้เข้าร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดจันทบุรี ควรสนับสนุนในการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และความเสมอภาคทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเทคโนโลยีมีการปรับเปลี่ยนรวดเร็วมาก

2. สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดจันทบุรี ควรสนับสนุนความพร้อมของระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้าน Generative AI เนื่องจากโปรแกรมที่ไม่มีค่าใช้จ่ายอาจมีข้อจำกัดในการใช้งาน ที่จะนำไปสู่อุปสรรคในการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ

3. สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดจันทบุรี สามารถนำผลการวิเคราะห์ไปเป็นแนวทางในการวางแผนการให้ความรู้ทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้

และความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อให้การพัฒนาการเรียนรู้ ดำเนินไปด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มที่

4. สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดจันทบุรี ควรมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำทักษะการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ใช้ในการทำงาน เพื่อให้เกิดความชำนาญ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาสภาพของการปฏิบัติและปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดจันทบุรี

2. การเปรียบเทียบผลการพัฒนาในบริบทที่แตกต่างกัน เช่น พื้นที่ชนบท เทียบกับพื้นที่เมือง

3. การวิเคราะห์ผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ประเมินความยั่งยืนของผลการอบรม เช่น ความถี่ในการนำ AI ไปใช้ในระยะเวลา 6 - 12 เดือนหลังการอบรม

4. การพัฒนาโมเดลการอบรมที่เป็นมาตรฐานสำหรับการขยายผลในวงกว้าง

5. การสร้างองค์ความรู้ใหม่ในด้านการพัฒนาศักยภาพของครูผ่านการใช้เทคโนโลยี AI

เอกสารอ้างอิง (References)

กลางใจ สิริธิดาวร. (2566). AI กับการศึกษาในอนาคต 2030: โอกาสและความท้าทายในการเรียนรู้. สืบค้น 2 พฤศจิกายน 2567, จาก <https://www.ets.kmutt.ac.th/post/ai-in-education>.

Afam U., Kagezi K., Omotoyosi A. O. (2024). The effectiveness of in-service teacher training programs in enhancing Forum for Education Studies. Forum for Education Studies, 2(3), 1465.

Anderson, M., & Lee, S. (2023). Artificial intelligence in education: Transforming teaching and learning. Journal of Educational Technology, 45(3), 312 – 328.

Apiya H. (2024). The Role of Artificial Intelligence in Computer Science Education. Journal of Learning Innovations and Technology, 4(1), 13 – 18.

Brown, C., Taylor, S., & White, J. (2023). Transforming education through AI: A case study analysis. Teaching and Learning with Technology, 26(4), 512 – 531.

Chen, Y., Li, H., & Wu, Z. (2023). Integration of AI in educational settings: Best practices and outcomes. Journal of Computer Assisted Learning, 39(2), 445 – 462.

Garcia, M., & Lopez, R. (2023). The role of AI in promoting educational equity. International Journal of Educational Technology, 10(2), 78 – 95.

Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). The action research planner (3rd ed.). Geelong: Deakin University.

-
- Richardson, V. (2023). Constructivist pedagogy. *Teachers College Record*, 105(9), 1623 – 1640.
- Zhiyi Xu (2024). AI in education: Enhancing learning experiences and student outcomes. *Applied and Computational Engineering*, 51(1), 104 – 111.

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่

"วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา" เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป โดยแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการด้านนวัตกรรมการบริหารธุรกิจ นวัตกรรมการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน นวัตกรรมการบริหารการศึกษา นวัตกรรมการศึกษา และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทางด้านสหวิทยาการทางสังคมศาสตร์

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review)

ประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษา ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุล พร้อมระบุชื่อต้นสังกัด หรือชื่อหน่วยงาน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และอีเมลของผู้นิพนธ์

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่ และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง และแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบและผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.11 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารเฉพาะที่ปรากฏในบทความเท่านั้น โดยการจัดเรียงตามลำดับตัวอักษรและใช้การเขียนอ้างอิงรูปแบบ APA (American Psychological Association citation style)

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย และตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดต่อมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุล พร้อมระบุชื่อต้นสังกัด หรือชื่อหน่วยงาน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และอีเมลของผู้นิพนธ์

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่นำเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารเฉพาะที่ปรากฏในบทความเท่านั้น โดยการจัดเรียงตามลำดับตัวอักษรและใช้การเขียนอ้างอิงรูปแบบ APA (American Psychological Association citation style)

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการศึกษาต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/IAEM/> เท่านั้น

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 (JIS) โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษ ด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย พร้อมระบุต้นสังกัด หรือชื่อหน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์ บทคัดย่อ และคำสำคัญ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือเนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH SarabunPSK

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้าชื่อ เว้น 1 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อเรื่อง

1.7 ต้นสังกัด หรือชื่อหน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อผู้นิพนธ์

1.8 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.9 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ขีดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 300 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.10 หัวข้อคำสำคัญ/อังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (;) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3 - 5 คำ

1.11 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.12 หัวข้อย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.13 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10 - 15 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.14 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวธรรมดา
หน่วยงานที่สังกัด (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	กึ่งกลาง	ตัวธรรมดา
อีเมลของผู้นิพนธ์	14	กึ่งกลาง	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่: จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (ภาพ/แผนภูมิที่: จัดไว้ได้รูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ			
จำนวนต้นฉบับ : มีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า			

เอกสารอ้างอิงในบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การอ้างอิงต้นเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยระบุชื่อ-นามสกุล ตามด้วย วงเล็บ เปิด แล้วระบุปีที่ตีพิมพ์ วงเล็บปิด เช่น

1.1.1 ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์ (2565) กล่าวว่า...

1.1.2 ...สอดคล้องกับงานวิจัยของศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์ (2561) ผลการวิจัยพบว่า

...

1.1.3 Siwapat Bamrungsetthapong (2022) explains to...

1.1.4 ...consistent with the research of Siwapat Bamrungsetthapong (2018)

the research results found...

2. การอ้างอิงท้ายเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บเปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียน เครื่องหมายจุลภาค และปีที่ตีพิมพ์ วงเล็บปิด กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1. ผู้แต่งหนึ่งคน ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่ตีพิมพ์ เช่น (ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์, 2565)

2. ผู้แต่งสองคน ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองคนโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่ตีพิมพ์ เช่น (อนุวัต กระสังข์ และศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์, 2562)

3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างชื่อของผู้แต่งคนแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์ และคณะ, 2562)

4. กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกันหรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงปีปัจจุบันมากที่สุด

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1. ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Therry, 2018)

2. ถ้ามีผู้แต่งสองคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองคน โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Horry & Peter, 2018)

3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งคนแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Peter et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ

เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อหนังสือ/(ครั้งที่พิมพ์(ถ้ามี))./เมืองที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

Author./ (Year of Publication)./ Title of Book/(Edition of Book)./ Location:/ Publisher.

ตัวอย่าง

ไพศาล วรคำ. (2565). การวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 13). มหาสารคาม: ตักศิลาการพิมพ์

Hunt, E. K. & Lautzenheiser, M. (2015). History of Economic Thought (3rd ed.). New York: M. E. Sharpe.

2. วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่(ฉบับที่)./เลขหน้าแรก/-/หน้าสุดท้าย.

Author./ (Year)./ Title of Article./ Title of Journal, /Volume(Issue), Pages/-/Pages.

ตัวอย่าง

ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นายเรืออากาศ. 6(1), 114 - 128.

Buchanan, I. B. (1974). Building organizational commitment: The socialization of managers in work organizations. *Administrative Science Quarterly*. 19(4), 533 - 545.

3. หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์/(ปี,วัน/เดือนที่พิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อหนังสือพิมพ์/เลขหน้าแรก/-/หน้าสุดท้าย.

Author./(YY, MM DD)/ Colum Name./Title of Newspaper./Pages.

ตัวอย่าง

ปรียา เหล่าวิวัฒน์. (2549, 6 พฤศจิกายน). เกียรติอันภาคภูมิใจ. *กรุงเทพธุรกิจ*, น. 13 - 14.

Jewell, Mark. (2006, 7 November). Silent Aircraft' Spreads its Wings. *Bangkok Post*, p. 13

4. สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์/(ปีที่พิมพ์)/ชื่อวิทยานิพนธ์/(ระดับวิทยานิพนธ์)/เมืองที่พิมพ์/ชื่อสถานศึกษา.

Author./(Year of Publication)/ Title/(Doctoral or Master's thesis or dissertation)/ Location:/Publisher.

ตัวอย่าง

ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์, (2564). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

Pittayawattanachai, P. (2019). An Analysis of Buddhism Propagation by using Buddhist Arts and Landscape of Cetiya Phum Monastery, Namphong District, Khonkaen (Doctoral dissertation). Ayutthaya: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

5. รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง/(ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(รายงานผลการวิจัย)/เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ. (2562). รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับวัยรุ่นไทยยุคใหม่ตามหลักพุทธธรรม ผ่านกลไกการขับเคลื่อนโครงการคลินิกคุณธรรมของพระธรรมวิทยากร (รายงานผลการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

6. สัมภาษณ์

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์/(ปีที่สัมภาษณ์, วัน เดือน)/ตำแหน่ง/[บทสัมภาษณ์].

Key Informant./(YY, DD MM)/ Position./[Interview].

เกรียงไกร สัจจะหยุดภัย. (2564, 5 มีนาคม). อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม [บทสัมภาษณ์].

Anuchid. P. (2022, 5 November). Director of the Research Institute. (Interview).

7. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง./ (ปีที่เผยแพร่)/ชื่อเรื่อง./สืบค้น วัน เดือน ปี./จาก/แหล่งที่มาของข้อมูล.

Author./ (Year)/ Title/ Retrieved MM DD, Year,/ from URL address.

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์. สืบค้น 3 กรกฎาคม 2548, จาก <http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com3.htm>

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2020). Who Was The Buddha?. Retrieved March 20, 2020, from <https://thebuddhistcentre.com/text/who-was-buddha>.

8. ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อเรื่อง./ (พ.ศ., วันที่ เดือนที่ประกาศ)/ราชกิจจานุเบกษา./ เล่ม ตอน./ หน้า.

ข้อกำหนดกรมตำรวจ เรื่อง กำหนดชื่อและประเภทของวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและประเภทของรถที่ใช้เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจสอบผู้ขับขี่. (2537, 13 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 111 ตอนพิเศษ 30 ง. หน้า 31.

ข้อกำหนดอื่น ๆ

1. การเขียนเนื้อหา การเว้นวรรค ให้เว้น 1 เคาะเท่านั้น
2. ไม่เขียนเนื้อหาเชิงอรรถ (เขียนใน footnote)ให้นำมาเขียนในเนื้อหาแทน
3. ให้ผู้แต่งตรวจสอบการใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) การเว้นวรรค ระหว่างชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ให้ถูกต้อง

4. การใช้เครื่องหมายทวิภาค (:) เครื่องหมายวงเล็บ () เครื่องหมายอัฒประกาศ (“.....”) เครื่องหมายไม้ยมก (๓) เครื่องหมายไปรยาลใหญ่ (๓๗๓) เครื่องหมายเสมอภาคหรือเท่ากับ (=) ให้เว้นวรรคโดยการเคาะ 1 ครั้ง ทั้งหน้าและหลังเครื่องหมาย เช่น ทุก ๆ คน วันอาทิตย์ (Sunday) 1 เมตร = 100 เซนติเมตร

5. การเขียนชื่อผู้แต่ง
ไม่ต้องลงคำนำหน้านามตำแหน่งทางวิชาการคำเรียกทางวิชาชีพและตำแหน่งยศต่าง ๆ (ยกเว้น มีฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ และสมณศักดิ์)

6. การใช้อักษรย่อ

ม.ป.ท.	แทนคำว่า	ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์
N.P.	แทนคำว่า	no Place of publication
ม.ป.พ.	แทนคำว่า	ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์
n.p.	แทนคำว่า	no publisher
(ม.ป.ป.)	แทนคำว่า	ไม่ปรากฏปีพิมพ์
(n.d.)	แทนคำว่า	no date